

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2023. november 21.
(OR. en)

15692/23

COMPET 1148
IND 616
MI 1013

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2023. október 19.
Címzett:	Thérèse BLANCHET, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2023) 632 final
Tárgy:	A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK COSME A 2014–2020 közötti időszakra szóló, a vállalkozások versenyképességét és a kis- és középvállalkozásokat segítő program Ellenőrzési jelentés, 2020

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a következő dokumentumot: COM(2023) 632 final.

Melléklet: COM(2023) 632 final

Brüsszel, 2023.10.19.
COM(2023) 632 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

COSME

A 2014–2020 közötti időszakra szóló, a vállalkozások versenyképességét és a kis- és közép vállalkozásokat segítő program

Ellenőrzési jelentés, 2020

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	2
2. Tevékenységek és eredmények 2020-ban	4
2.1. A. konkrét célkitűzés: forráshoz jutás	4
COSME Növekedésösztönző Tőkefinanszírozási Eszköz (EFG)	4
A COSME hitelgarancia-eszköz.....	5
Kísérő intézkedések (felmérések, információs eszközök, kommunikációs anyagok és események)	6
2.2. B. konkrét célkitűzés: a piacokhoz való hozzáférés.....	6
Az Enterprise Europe Network.....	6
A nemzetközi (Kínát, Délkelet-Ázsiát, Latin-Amerikát és Indiát érintő) szellemi tulajdonjogi kérdésekben segítséget nyújtó kkv-segélyszolgálatok	7
EU–Japán Ipari Együttműködési Központ	7
Közbeszerzés	8
2.3. C. konkrét célkitűzés: a működési keretfeltételek és a versenyképesség javítása	8
Klaszterek	8
Kkv-megbízottak, kkv-közgyűlés és a lisszaboni Web Summiton tartott online mesterképzés.....	10
Az „EU Open for Business – a new compass for SMEs” elnevezésű webináriumsorozat	10
2.4. D. konkrét célkitűzés: a vállalkozói készség és a vállalkozói kultúra előmozdítása	10
3. Kísérő intézkedések és igazgatási kiadások	11
4. Hozzájárulás az éghajlatváltozással, a fenntartható fejlődéssel, a digitalizációval és a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos célokhoz.....	12
5. Következtetések.....	13
1. melléklet – A COSME 2020. évi költségvetésének végrehajtása.....	16
2. melléklet – Országspecifikus információk.....	17
3. melléklet – Példák projektekre és sikertörténetekre	21
4. melléklet – Hozzájárulás az éghajlat-politikai, valamint a fenntarthatósággal, a digitalizációval és a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos célokhoz	23

1. Bevezetés

A COSME a vállalkozások, különösen a kis- és középvállalkozások (kkv-k) versenyképességét segítő európai uniós program¹. Hozzáadott értékét az jelenti, hogy transznacionális problémákkal és piaci hiányosságokkal foglalkozik négy konkrét célkitűzés útján:

1. a kkv-k **forráshoz jutásának** javítása tőke- és hitelfinanszírozás formájában (a 2014–2020 közötti időszakra szóló teljes költségvetés legalább 60 %-a);
2. az EU-n belüli és azon kívüli **piacra jutás** javítása (21,5 %);
3. a működési **keretfeltételek** és a **versenyképesség** javítása a vállalkozások, köztük a kkv-k számára (11 %);
4. a **vállalkozói készség** előmozdítása (2,5 %).

A COSME-program figyelemmel volt az Európa 2020 stratégia² egyéb prioritásaira, például segítségnyújtás a kkv-knak, hogy kiaknázhassák az innovációból származó előnyöket és hozzáférhessenek a készségekhez és képzéshez, valamint arra a szerepre is, amelyet a kkv-k a szociális kohézióban játszhatnak (a szociális gazdaság valamint a fiatal és női vállalkozók támogatásán keresztül).

Számos **szinergia** jött létre a **COSME és a kkv-k szempontjából lényeges más uniós programok között**. Példa erre az Európai Stratégiai Beruházási Alappal (ESBA)³ szoros együttműködésben működtetett pénzügyi eszközök és a Horizont 2020 pénzügyi eszközei⁴. Az Enterprise Europe Network szinergiákat alakított ki különböző uniós programokkal – többek között a Horizont 2020 programmal – a szolgáltatásnyújtás és a hálózat képzése tekintetében. Jó az együttműködés a nemzetközi szellemi tulajdon-jogi kérdésekben segítséget nyújtó segélyszolgálatok és az egyéb uniós programok keretében támogatott, szellemi tulajdon-joggal foglalkozó segélyszolgálatok között is. Egy másik példa az „Initiatives for a Built Environment” (Kezdeményezések az épített környezetért) keretében kifejlesztett nyomonkövetési eszköz, amely megkönnyíti a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek keretében zajló építési tevékenységek nyomon követését.

¹ A vállalkozások és a kis- és középvállalkozások versenyképességét segítő program (COSME) (2014–2020) létrehozásáról és az 1639/2006/EK határozat hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 11-i 1287/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 347., 2013.12.20., 33. o.).

² Az „Európa 2020: Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája” című közleményt az Európai Tanács 2010 júniusában hagyta jóvá. Lásd: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/6a915e39-0aab-491c-8881-147ec91fe88a>

³ Az Európai Stratégiai Beruházási Alap (ESBA) számos alkalommal biztosított forráskiegészítést a COSME hitelgarancia-eszköz (LGF) számára. Ennek oka az volt, hogy a COSME LGF keretében rendelkezésre álló források nem voltak elegendőek a kkv-k finanszírozására irányuló piaci igények kielégítésére (azaz az Európai Beruházási Alaphoz a pénzügyi közvetítőkön keresztül beérkezett összes kérelem teljesítésére). A COSME Növekedésösztönző Tőkefinanszírozási Eszköz (EFG) forrásait csak az ESBA tőkefinanszírozási eszköze keretében elérhető expanzió- és növekedéstámogató keret beruházási kapacitásának felhasználása után használják fel beruházásokra.

⁴ A COSME hitelgarancia-eszköz (LGF) – a Horizont 2020 program keretében létrehozott InnovFin kkv-garanciakeret mellett – az uniós vállalkozások növekedését, valamint az által megvalósított kutatásokat és innovációt (K+I) szolgáló egységes uniós adósságfinanszírozási eszköz része. A COSME Növekedésösztönző Tőkefinanszírozási Eszköz (LGF) – a Horizont 2020 program keretében létrehozott, kezdeti szakaszban lévő vállalkozásokat támogató tőkefinanszírozási eszköz (a továbbiakban: InnovFin kkv-kockázati tőke-keret) mellett – az uniós vállalkozások növekedését, valamint az által megvalósított kutatásokat és innovációt (K+I) szolgáló egységes uniós adósságfinanszírozási eszköz része.

A 2020. évi munkaprogram előrehaladást ért el a COSME-program időközi értékeléséből⁵ fakadó egyik fő ajánlás végrehajtásában: az átfogóbb, stratégiai intézkedésekre való összpontosítás szükségessége, miközben továbbra is némi rugalmasságot biztosítanak a programban az új ötletek tesztelése érdekében. A 2020. évi költségvetésből különösen a klaszterekre irányuló több jelentősebb fellépés részesül támogatásban.

Az EU 27⁶ tagállamán kívül 2020-ban a következő országok vettek részt a COSME-programban: Albánia, Bosznia-Hercegovina, Észak-Macedónia, Izland, Koszovó⁷, Moldova, Montenegró, Örményország, Szerbia, Törökország és Ukrajna⁸.

Ez a jelentés a COSME-rendeletben előírtak szerint áttekintést nyújt a COSME 2020. évi költségvetéséből finanszírozott fellépések végrehajtásáról. A jelentés a 2020. évi költségvetésből finanszírozott, kkv-politikával kapcsolatos kísérő intézkedésekre és igazgatási kiadásokra is kiterjed. Ez a COSME-val foglalkozó utolsó hivatalos ellenőrzési jelentés, de a folyamatban lévő fellépések belső ellenőrzése folytatódni fog. A Bizottság felelős a COSME átfogó megvalósításáért. A program 1. konkrét célkitűzése alá tartozó pénzügyi eszközök kezelését az Európai Beruházási Alapra (a továbbiakban: EBA) bízta. A program 2., 3. és 4. konkrét célkitűzése alá tartozó intézkedések végrehajtásával a Bizottság főként a Kkv-ügyi Végrehajtó Ügynökséget (a továbbiakban: EASME)⁹ bízta meg. Bizonyos elemzési és teljesítményértékelési tevékenységek szintén nemzetközi szervezetek közvetett irányítása alatt álltak.

Ebben a pénzügyi évben számos projektet érintett valamilyen mértékben a **Covid19-válság**. Az eseményeket és személyes együttműködést magában foglaló projekteknél lehetőség szerint áttértek az online kommunikációs csatornák használatára, míg egyes eseményeket és tevékenységeket lemondtak vagy elhalasztottak¹⁰. A virtuális eseményekre való átállás sok esetben jól működött, és a későbbi fellépéseknél is folytatódott. Egyes esetekben azonban az online események és kommunikációs csatornák akadályozták a szorosabb együttműködést¹¹.

⁵ <https://data.europa.eu/doi/10.2873/87360>

⁶ Az Egyesült Királyság 2020. január 31-e óta nem tagállama az Európai Uniónak. A 2019. évi vagy annál korábbi uniós költségvetésből finanszírozott fellépésekben részt vevő egyesült királyságbeli kedvezményezettek továbbra is részt vettek a programban az említett fellépések lezárultáig, és az átmeneti időszak végéig (2020. december 31-ig) részt vehettek a COSME-programban.

⁷ Ez a megnevezés nem érinti a jogállással kapcsolatos álláspontokat, továbbá összhangban van az 1244/1999. sz. ENSZ BT-határozattal és a Nemzetközi Bíróságnak a koszovói függetlenségi nyilatkozatról szóló véleményével.

⁸ Ez a jelentés némi országspecifikus információval szolgál néhány olyan fellépés kapcsán, amelyek földrajzilag széles körben lefedték a kedvezményezetteket. Általánosságban elmondható, hogy a COSME program keretében nyújtott támogatások és beszerzési tevékenységek kiválasztási kritériumai nem a földrajzi szempontokra összpontosítottak, hanem például a fellépés célkitűzéseivel való összhangra és az ajánlatok/pályázatok minőségére. Az európai dimenzió szintén fontos volt. A COSME keretében végrehajtott intézkedések legtöbbször nem rendelkezett elegendő költségvetéssel a jogosult országok széles körű földrajzi lefedettségének biztosításához. Ezekben az esetekben nem szerepel országinformáció ebben a jelentésben.

⁹ 2021. április 1-je óta ez a szervezet Európai Innovációs Tanács és Kkv-ügyi Végrehajtó Ügynökség (a továbbiakban: EISMEA) néven ismert. Ebben a jelentésben az ügynökség korábbi nevét (EASME) használjuk.

¹⁰ Például az intelligens turizmus európai fővárosa díj odaítélése 2021-ben elmaradt, mivel a kiválasztást végző zsűri nem tudott a terveknek megfelelően ülésezni. A különösen szigorú egészségügyi, illetve utazási korlátozások miatt több délkelet-ázsiai eseményt, köztük egy klasztereknek tartandó, szingapúri kapcsolatépítő rendezvényt elhalasztottak.

¹¹ Például az Európai Szociális Gazdasági Küldetések (European Social Economy Missions) elnevezésű projektek jó eredményeket értek el, de az érdekelt felek arról számoltak be, hogy a virtuális események korlátozták az együttműködés minőségét, illetve mélységét.

2. Tevékenységek és eredmények 2020-ban

A COSME 2014–2020 közötti (7 éves) időszakra tervezett teljes költségvetése 2,3 milliárd EUR volt, beleértve az igazgatási költségeket is. A tervek szerint a kötelezettségvállalási előirányzatok 2020-ig (a program utolsó évéig) fokozatosan emelkedtek. A Bizottság minden évben elfogadta a kísérő támogatási intézkedéseket tartalmazó éves munkaprogramot.

A COSME költségvetésének végrehajtása négy költségvetési tétel alapján, a 2020. évre vonatkozó, megfelelő átdolgozott finanszírozási határozatban¹² és a kísérő intézkedésekre vonatkozó finanszírozási határozatban¹³ meghatározott előirányzatok szerint történt. Az Unión kívüli országok hozzájárulása, az előző programozási időszakban fel nem használt előirányzatok, valamint az egyéb átcsoportosítások hozzáadását követően a 2020-ban rendelkezésre álló költségvetés a következő szerint alakult:

- a) 02 01 04 01 költségvetési tétel igazgatási kiadásokra: 3 619 046 EUR;
- b) 02 01 06 01 költségvetési tétel az EASME működésére: 10 330 544 EUR;
- c) 02 02 01 költségvetési tétel egyéb működési kiadásokra: 136 538 959 EUR;
- d) 02 02 02 költségvetési tétel a forráshoz jutáshoz szükséges működési kiadásokra: 290 041 750 EUR.

A kísérő intézkedésekről szóló finanszírozási határozat 8 000 000 EUR összegű hozzájárulásról rendelkezett, amelyet az Európai Unió 2020. évi általános költségvetésének 02 02 01 költségvetési tétele tartalmazott.

A COSME működési költségvetéshez tartozó tevékenységeinek átlagosan 25 %-át ruházták az EASME ügynökségre¹⁴. A pénzügyi eszközök végrehajtását a Bizottság az EBA-ra bízta (lásd alább).

A COSME-program éves költségvetése 2020-ban 440 530 299 EUR volt. Összességében a költségvetés 99 %-át lekötötték kötelezettségvállalásokkal, és a kifizetések tekintetében az átlagos végrehajtási arány 98 %-os volt.

2.1. A. konkrét célkitűzés: forráshoz jutás

A COSME-rendelet előírta, hogy a program teljes költségvetésének legalább 60 %-át a pénzügyi eszközökre kell fordítani a 2014–2020 közötti időszakban. A 2014–2020 közötti programozási időszakra összesen 1,6 milliárd EUR-t kötöttek le a pénzügyi eszköz számára, ami csekély mértékben meghaladja a COSME teljes költségvetésének 60 %-át.

2020-ban 290 041 750 EUR-t kötöttek le a pénzügyi eszközök és a kísérő intézkedések számára, beleértve az EFTA és egyéb Unióon kívüli országok részvételét is.

275 952 802 EUR-t kötöttek le a Hitelgarancia-eszköz (LGF), valamint 13 100 000 EUR-t a Növekedésösztönző Tőkefinanszírozási Eszköz (EFG) számára. Ez a COSME 2020. évi teljes költségvetésének 66 %-át teszi ki.

COSME Növekedésösztönző Tőkefinanszírozási Eszköz (EFG)

A COSME EFG olyan kockázati tőkealapokba történő beruházásokra szolgál, amelyek expanziós és növekedési szakaszban lévő kkv-knak nyújtanak kockázati tőkét és mezzanine finanszírozást. Az EFG számára a 2020. évi költségvetésben előirányzott teljes összeg

¹² C(2020) 7044 final: [DocsRoom – Európai Bizottság \(europa.eu\)](#).

¹³ C(2020) 6322 final: [DocsRoom – Európai Bizottság \(europa.eu\)](#).

¹⁴ SEC(2013) 493 final: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52013SC0493\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52013SC0493(01))

13,1 millió EUR-t tett ki. 2021 végén a COSME EFG keretében összesen 23 finanszírozási megállapodást írtak alá¹⁵, és a COSME 2014–2020 közötti időszakra szóló költségvetésében a pénzügyi közvetítők számára előirányzott uniós hozzájárulás teljes összege 323 millió EUR volt. E megállapodások értelmében a COSME EFG elősegítette 2,6 milliárd EUR¹⁶, ¹⁷ értékű beruházás megvalósulását 346 expanziós és növekedési szakaszban lévő, támogatható kkv-ba, ami a becslések szerint 4,9 milliárd EUR összértékű beruházást eredményezett.

2021 végéig a COSME 2014–2020 közötti időszakra szóló költségvetéséből 28 országban, összesen 2,6 milliárd EUR értékben eszközölt beruházások 25 %-át Németországban, 19 %-át Franciaországban, 15 %-át pedig az Egyesült Királyságban valósították meg.

A COSME EFG hozzájárult a páneurópai alapok alapja programhoz (VentureEU) is, amelyet 2017-ben az EU-ban a kockázatitőke-finanszírozás terén jelentkező szűk keresztmetszetek kezelése érdekében indítottak el.

A COSME hitelgarancia-eszköz

A folyamatosan élénk piaci kereslet miatt a rendelkezésre álló COSME hitelgarancia-eszköz költségvetési keretét (amely több mint 1,2 milliárd EUR-t tett ki a 2014–2020 közötti időszakban) az Európai Stratégiai Beruházási Alap (ESBA) kkv-keretéből származó forráskiegészítésekkel növelték. Az összes forráskiegészítés közel 1,5 milliárd EUR-t tett ki a 2014–2022 közötti időszakban. Ez azt jelentette, hogy a kkv-k által végrehajtott magasabb kockázatú ügyletek EU által garantált finanszírozásának gyorsított bevezetése folytatódhat. Az ESBA-tól származó forráskiegészítésből a 2019-ben elindított digitalizációs kísérleti program folytatásához kapcsolódó ügyleteket támogattak, amelynek célja az volt, hogy a pénzügyi közvetítők szélesebb körű és átfogóbb adósságtámogatást nyújthassanak a kkv-knak a digitális átalakulás érdekében. Ez a forráskiegészítés a Covid19-világjárvány kitörésére és annak gazdasági hatásaira adott válaszlépéseket is támogatta 2020-ban és azt követően is.

2021 végéig 154 garancia- és viszontgarancia-szerződést írtak alá 128 pénzügyi közvetítővel (támogató intézményekkel, garanciatársaságokkal, kereskedelmi bankokkal és lízingtársaságokkal). Ezek közel 2,6 milliárd EUR uniós hozzájárulást tettek ki, amelyből 2,5 milliárd EUR a kombinált COSME/ESBA forrásoknak volt köszönhető.

¹⁵ Ezek közül tizenhat megállapodás az expanziós és növekedési szakaszban lévő vállalkozásokra fókuszáló alapokra vonatkozott, hét pedig több szakaszt is érintő alapokra, a Horizont 2020 kezdeményezés keretében létrehozott, a korai szakaszt érintő InnovFin tőkefinanszírozási eszközzel való kombinációban.

¹⁶ Az EBA olyan magánkézben lévő, közvetítő szerepet játszó kockázatitőke-alapokba fektet be, amelyek kkv-kba eszközölnék tőkebefektetéseket. Mivel az EBA-t arra utasították, hogy olyan más befektetőkkel együtt fektessen be, amelyek egyenrangúan szintén befektetnek az ilyen alapokba, a COSME-programból származó uniós pénzügyi hozzájárulás további befektetési célú finanszírozást tesz lehetővé az adott kockázati tőkealapba. A 2,6 milliárd EUR összegű mobilizált finanszírozás a rendelkezésre álló teljes finanszírozás azokban kockázati alapokban, amelyekbe az EBA befektetett. Harmadszor, ezek a befektetések multiplikátorhatást gyakoroltak, és további befektetéseket ösztönöztek. A multiplikátorhatás becslése az EBA–ESBA tőkére vonatkozó, multiplikátorhatás számítására szolgáló módszertanán alapul (1,9 EUR mobilizált befektetés 1 EUR mobilizált finanszírozás esetén), így számították ki a mobilizált befektetésekre a 4,9 milliárd EUR összeget.

¹⁷ A COSME-rendelet 2,6–3,9 milliárd EUR összegű, 360–540 kkv-ba történő beruházást irányoz elő. 346 kkv-ba 2,6 milliárd EUR összegű beruházást hajtottak végre 2021-ig, és a COSME EFG a tervek szerint az utolsó műveletek lezárásáig, azaz 2034. december 31-ig marad fenn. A célok megvalósítása során figyelembe vették a pénzügyi eszköz végrehajtásának sajátos kihívásait. Ezek a következők voltak: i. a COSME-programban részt vevő Unión kívüli országokban végzett műveletek prioritása, és az a tény, hogy ezekben az országokban alacsonyabb a beruházási kereslet, valamint ii. az alapokkal kötött megállapodások aláírásához szükséges idő, ami először bonyolult átvilágítást és tőkebevonási folyamatokat igényel.

E megállapodások értelmében a COSME LGF 33 országban (26 tagállam és 7 másik, a COSME-ben részt vevő ország) nyújtott garanciákat és viszontgaranciákat pénzügyi közvetítőknek. Ez 50 milliárd EUR pénzügyi támogatás nyújtását segítette elő több mint 800 000 kkv számára ezekben az országokban (lásd a 2. mellékletet).

Kísérő intézkedések (felmérések, információs eszközök, kommunikációs anyagok és események)

Össességében 0,8 millió EUR került lekötésre a kísérő intézkedésekre. Ezek promóciós és kommunikációs tevékenységeket, valamint a SAFE-felmérést foglalták magukban. A vállalkozások **forráshoz jutásával kapcsolatos SAFE-felmérés** információkat szolgáltat a kkv-k pénzügyi helyzetéről, finanszírozási szükségleteiről, finanszírozáshoz való hozzáféréséről és elvárásairól. Nagyon hasznos az EU-szintű, bizonyítékokon alapuló döntéshozatalhoz, és a tagállamok, elemzők, tudományos körök és mások is használják. Összesen 17 000 céget kérdeztek meg 36 országban 2020-ban¹⁸.

2.2. B. konkrét célkitűzés: a piacokhoz való hozzáférés

A COSME-rendelet előírta, hogy a 2014–2020 közötti időszakra előirányozott teljes költségvetés 21,5 %-ának megfelelő indikatív összeget a piacra jutás megkönnyítésére kell fordítani. 2020-ban összesen 85 millió EUR-t különítettek el erre a konkrét célkitűzésre, ami a teljes éves COSME költségvetés mintegy 19,3 %-át teszi ki.

Az Enterprise Europe Network

Az Enterprise Europe Network (EEN) a magas színvonalú innováció, a partnerkapcsolatok és a nemzetköziesítés terén támogatja a kkv-kat, ezáltal elősegítve azok növekedését, rezilienciáját és versenyképességét. **A COSME 2020. évi költségvetéséből társfinanszírozták az EEN által 2021-ben nyújtott szolgáltatásokat.** A hálózat a 27 tagú EU összes tagállamában és a COSME-programban részt vevő más országokban is jelen volt¹⁹. A hálózat emellett folytatta az új szolgáltatások kidolgozását és hatókörének kiterjesztését, hogy támogassa a kkv-kat a digitalizációra és a fenntarthatóságra irányuló erőfeszítéseikben. Mivel a Covid19-válság továbbra is sújtotta az üzleti tevékenységeket, az EEN bebizonyította, hogy képes szolgáltatásait alkalmassá tenni arra, hogy segítsen a kkv-knak megbirkózni az új kihívásokkal és lehetőségekkel. A hálózat egyre aktívabban segítette a kkv-kat az értékláncot érintő zavarok kezelésében és a rezilienciájuk fokozásában.

Az EEN 2021. évi (a 2020. évi költségvetés keretében társfinanszírozott) tevékenységeinek eredménye

- Az EEN 37 925 kkv-nak nyújtott tanácsadási támogató szolgáltatásokat.
- Az EEN partnerkapcsolati szolgáltatásai segítettek abban, hogy a hálózatban részt vevő országok kkv-ügyfelei 2021-ben több mint **2 592** nemzetközi partnerségi megállapodást kössenek külföldi vállalatokkal.
- Az EEN tanácsadási támogató szolgáltatásai évente mintegy **7 000** ügyfélnek segítettek európai szinten javítani versenyképességüket és innovációjukat.
- Az EEN digitális szolgáltatásai több mint 20 millió kkv-hoz jutottak el.

¹⁸ <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/43872>

¹⁹ Albánia, Bosznia-Hercegovina, Észak-Macedónia, Izland, Koszovó, Moldova, Montenegró, Örményország, Szerbia, Törökország és Ukrajna. Az Egyesült Királyság 2020. január 31-én hivatalosan kilépett az Európai Unióból. A program végéig továbbra is részese volt az olyan fellépéseknek, mint az EEN, ugyanakkor már nem vett részt az irányítási struktúrákban.

Az EEN 2021-es ügyfél-elégedettségi felmérésére²⁰ adott válaszaikban a válaszadók 92 %-a megerősítette, hogy elégedett az EEN szolgáltatásaival.

Erős szinergiák alakultak ki az EEN és a Horizont 2020 program között, amely finanszírozást biztosított a hálózatnak további, konkrétan meghatározott (és az EEN COSME-szolgáltatásainak körén kívül eső) innovációs szolgáltatások nyújtásához a kkv-k számára²¹. Az Európai Bizottság Belső Piaci, Ipar-, Vállalkozás- és Kkv-politikai Főigazgatósága (DG GROW) és az EASME együttműködtek az EEN irányítását, koordinációját és képzését szolgáló uniós programok széles skálája terén is.

A nemzetközi (Kínát, Délkelet-Ázsiát, Latin-Amerikát és Indiát érintő) szellemi tulajdon-jogi kérdésekben segítséget nyújtó kkv-segélyszolgálatok

A nemzetközi szellemi tulajdon-jogi kérdésekben segítséget nyújtó segélyszolgálatok támogatják a kkv-kat a nemzetközivé válási törekvéseikben azáltal, hogy szakértői tanácsokkal látják el őket azzal kapcsolatban, hogyan érvényesíthetik szellemi tulajdon-jogaikat Kínában, Délkelet-Ázsiában, Latin-Amerikában és Indiában. Ezek a segélyszolgálatok többek között azonnali tanácsadást kínálnak, képzéseket tartanak a szellemi tulajdon-jogokhoz az említett célpiacokhoz kapcsolódó használatára és kezelésére vonatkozóan, valamint e tárgykörben támogatást nyújtanak az uniós kkv-knak a célpiacok szempontjából releváns kapcsolatépítő rendezvényeken. A segélyszolgálatok továbbá együttműködnek más uniós programok keretében finanszírozott segélyszolgálatokkal²². A Kínát, Délkelet-Ázsiát és Latin-Amerikát érintő szellemi tulajdon-jogi kérdésekkel foglalkozó kkv-segélyszolgálatok összesen 3 962 megkeresésre válaszoltak, és 440 képzést, illetve webinariumot szerveztek valamivel több mint 6 500 résztvevővel. Az Indiát érintő nemzetközi szellemi tulajdon-jogi kérdésekben kkv-knak segítséget nyújtó segélyszolgálat (India IP SME Helpdesk) hasonló szolgáltatásokat kínált, és külön szerződés alapján működött.

EU–Japán Ipari Együttműködési Központ

Az EU–Japán Ipari Együttműködési Központ elősegíti az ipari, kereskedelmi és befektetési együttműködést az EU és Japán között, és hozzájárul az EU által ezen ország tekintetében folytatott gazdasági diplomáciához. A központ által nyújtott egyik fontos szolgáltatás az EPA Helpdesk, amely segélyszolgálat uniós vállalatoknak segít kiaknázni az EU–Japán gazdasági partnerségi megállapodás (EPA) előnyeit²³. A COSME 2020. évi költségvetéséből támogatott kétéves időszakban a központ webinariumok széles skáláját szervezte meg, köztük 27 EPA-webinariumot összesen 1 478 résztvevővel, 76 webinariumot Japánról és a Japánba irányuló exportról (összesen 2 857 résztvevővel), 11 webinariumot a lean módszertan szerinti

²⁰ A felmérésre 2021 áprilisa és 2021 júniusának vége között került sor, és 2 361 válasz érkezett.

²¹ Ezek a szolgáltatások egyedi támogatást nyújtottak az EIC-kedvezményezettnek projektjük megvalósításához, és segítettek a különösen innovatív vállalatoknak innovációmenedzsment kapacitásuk fejlesztésében.

²² Az Indiát érintő nemzetközi szellemi tulajdon-jogi kérdésekben segítséget nyújtó segélyszolgálat (COSME), az európai szellemi tulajdon-jogi segélyszolgálat (Horizont 2020), az Afrikát érintő szellemi tulajdon-jogi kérdésekben segítséget nyújtó segélyszolgálat (az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatala) és a szellemi tulajdon-jogokra vonatkozó uniós kulcsprogram (Kereskedelmi Főigazgatóság) a szellemi tulajdon-jogokkal kapcsolatos közös események esetében. Közös weboldaluk van az Indiát, Európát és Afrikát érintő kérdésekben segítséget nyújtó segélyszolgálatokkal, és szellemi tulajdon-jogi szakértőként részt vettek nemzetközi EU Gateway/Business Avenues-missziókban (a külpolitikai kezdeményezés finanszírozásával) és a körforgásos gazdasággal kapcsolatos missziókban (Környezetvédelmi Főigazgatóság).

²³ Ez 2019. február 1-jén lépett hatályba. Lásd: https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/japan/eu-japan-agreement/eu-japan-agreement-chapter-chapter_en

gyártásról (502 résztvevővel), valamint a legfontosabb uniós szakpolitikai témákkal kapcsolatos webináriumokat. Ezen túlmenően továbbra is működtette a „Vulcanus in Japan” elnevezésű, kiemelt csereprogramot és egy technológiatranszferrel foglalkozó ügyfélszolgálatot, szakpolitikai elemzéseket készített és 33 piaci jelentést állított össze ebben az időszakban. Az Európai Számvevőszék kkv-k nemzetköziesítéséről szóló különjelentése pozitívan nyilatkozott az EU–Japán Központ szolgáltatásairól, kifejezetten megemlítve azok folytonosságát és addicionalitását, az ügyfelek nagy fokú elégedettségét és az EEN-nel való jó együttműködést²⁴.

Közbeszerzés

Számos intézkedést hoztak a közbeszerzésekért felelős hatóságok kapacitásának növelése és új lehetőségek megteremtése érdekében, hogy a kkv-k bekapcsolódhassanak az innovatív, fenntartható és körforgásos áruk, szolgáltatások és munkák közszféra számára történő szállításába. A 2020. évi költségvetésből támogatott Public Buyers Community Platform²⁵ (Állami közbeszerzők közösségi platformja) 2023 áprilisában indult. Ez 10 számottevő közbeszerzői csoport együttműködését támogatja, hogy közös információszerzési rendszert építsenek ki konkrét beszerzési igényekkel kapcsolatosan (többek között a mesterséges intelligenciára és a napelemekre vonatkozóan). Az **innovatív megoldások közbeszerzésének (PPI) társfinanszírozására** szolgáló rendszer két folyamatban lévő projekten keresztül segíti a jelentős közbeszerzésekért felelős hatóságokat abban, hogy értékes tapasztalatokat szerezzenek az innovatív megoldások kereskedelmi hasznosítást megelőző beszerzésében. Ezek útmutatással szolgálnak a hatóságok számára a PPI-eljárások előkészítésének és végrehajtásának különböző szakaszai, valamint az esetleges átvételi és gyakorlati alkalmazási tevékenységek során. Az egyik ilyen projekt az egészségügyre összpontosít.

2.3. C. konkrét célkitűzés: a működési keretfeltételek és a versenyképesség javítása

A COSME-rendelet előírta, hogy a 2014–2020 közötti időszakra előirányozott teljes költségvetés 11 %-ának megfelelő indikatív összeget a működési keretfeltételek és a versenyképesség javítására kell fordítani. 2020-ban 47,9 millió EUR-t különítettek el erre a célkitűzésre, ami a COSME teljes éves költségvetésének mintegy 10,9 %-át teszi ki.

Klaszterek

A 2020. évi költségvetésből a klasztereket érintő négy fő intézkedést támogattak: az európai klaszter-együttműködési platform, amely számos szolgáltatást és eszközt biztosít a klaszterek támogatására (kapacitásépítéssel és hálózatépítéssel), két program a klaszterek nemzetköziesítésének támogatására, amelyek közül az egyik a védelmi és biztonsági ágazatra irányult²⁶, az európai klaszterkiválósági program, amely kapacitásépítési szolgáltatásokat nyújtott, valamint egy, a klaszterek közötti rövid távú információcserére szolgáló program. A Clusters Go International program keretében 12 támogatást ítéltek oda 17 EU/COSME ország 64 klaszterét és üzleti támogató szervezetét lefedő konzorciumoknak. Ezek egy része éghajlat-politikai célokra összpontosít (lásd a 4. mellékletet).

²⁴ Az Európai Számvevőszék 07/2022. sz. különjelentése: Kkv nemzetköziesítési eszközök – nagy számú támogató intézkedés, ám ezek nem teljesen koherensek és koordináltak. Ez a 2014–2020-as pénzügyi időszakot fedte le.

²⁵ [Nyitólap | Közbeszerzők közössége \(europa.eu\)](#).

²⁶ Ezek a projektek támogatják az európai klaszterek határokon és ágazatokon átnyúló együttműködését annak érdekében, hogy azok közös nemzetköziesítési stratégiát dolgozzanak ki, és támogassák a kkv-k Európán kívüli nemzetköziesítését.

Mivel a klaszterekkel kapcsolatos projektek általában 3–4 évig tartottak, sok még folyamatban volt az Ukrajnában zajló orosz agresszió kirobbanásakor. Számos ilyen projekt **nyújtott támogatást ukrán vállalkozóknak**. Például az európai klaszter-együttműködési platform (ECCP) létrehozta az **EU Clusters Support Ukraine Forum (Ukrajnát támogató uniós klaszterek fóruma)** nevű fórumot, hogy az európai klasztereken keresztül összegyűjtött, ellenőrzött vagy hitelesített segítségre vonatkozó felajánlásokat összevesse az ukrán partnerek kéréseivel. Az ECCP felmérést is végzett, hogy észlelje az ellátási láncok megszakadására utaló jeleket. Ezenfelül a BRIGHT klaszterkiválósági projekt keretében az Ukrán Klaszterszövetség hat (a háború miatt csak női) képviselőjéből álló delegáció részt vett egy 5 napos ClusterXchange névre keresztelt rendezvényen.

Turizmus, divatipar és életmódágazat

A 2020. évi költségvetésből támogatott, folyamatban lévő **turisztikai** ágazati projektek segítik a kkv-kat a digitalizáció, az innováció, az új technológiák és az intelligens turizmus gyorsabb bevezetésében azáltal, hogy erősítik a közöttük lévő nemzetközi együttműködést, és különösen a nemzetközi innovációs ökoszisztémákhoz való csatlakozásukat. Ezek a projektek közvetlen pénzügyi támogatást is biztosítanak a kkv-knak képzésre és üzleti folyamataik adaptálására. Jelenleg 9 projekt van folyamatban 25 országban, 73 partnerszervezet részvételével²⁷. E projektek némelyike a fenntarthatóságot és az éghajlat-politikai célok elérését is támogatja.

A COSME 2020. évi költségvetéséből finanszírozott **WORTH-projekt** célja, hogy erősítse a kkv-k innovációs képességét és versenyképességét a divatiparban és az életmódágazatban, valamint segítse őket a klímasemlegességre és a digitális vezető szerepre való átállásban²⁸. Támogatja a tervezők, kkv-k, gyártók és technológiai szolgáltatók közötti nemzetközi partnerségeket az innovatív, fenntartható és dizájnorientált üzleti ötletek kidolgozása érdekében. A partnerségek egy inkubációs programban, harmadik fél által nyújtott pénzügyi támogatásban (10 000–20 000 EUR), coachingban, szellemi tulajdonnal kapcsolatos jogi tanácsadásban és hálózatépítésben részesülnek. Az európai Bauhausra összpontosító első partnerségek kialakítására irányuló felhívás (harmadik fél által nyújtott finanszírozás) eredményeként 65 partnerséget választottak ki. Az e partnerségeknek biztosított 10 hónapos inkubációs program 975 óra testre szabott mentorálást, 9 műhelytalálkozót (ebből 5 online) és 52 online alap coaching modult és szemináriumot foglalt magában. A második partnerségek kialakítására irányuló felhívás kiválasztási eljárása folyamatban van.

Támogatás az országok által a kisvállalkozói intézkedéscsomag és a kkv-stratégia elveivel kapcsolatban nyújtott teljesítmény értékeléséhez – adminisztratív megállapodás a Közös Kutatóközponttal és az Eurobarométerrel

Létrejött egy adminisztratív megállapodás a Bizottság Közös Kutatóközpontjával (JRC), hogy tudományos támogatást nyújtsanak a kisvállalkozói intézkedéscsomag (SBA) és a kkv-stratégia elveinek végrehajtása terén nyújtott tagállami teljesítmény értékeléséhez. A Közös Kutatóközpont – a Belső Piaci, Ipar-, Vállalkozás- és Kkv-politikai Főigazgatósággal közösen meghatározott 10 dimenzió alapján – összeállított egy mutatórendszert, és elvégezte a kapcsolódó adatminőség-ellenőrzéseket. A projektet 2020-ban indították el, és az

²⁷ Belgium, Bulgária, Ciprus, Csehország, Dánia, Egyesült Királyság, Észtország, Finnország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Horvátország, Izland, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Luxemburg, Magyarország, Málta, Montenegró, Németország, Olaszország, Portugália, Románia, Spanyolország, Svédország, Szerbia, Szlovákia és Szlovénia.

²⁸ Beleértve a divat- és textiltermékeket, lábbeliket, bőrt és szőrmét, bútorokat, lakásdekorációt, belsőépítészeti, ékszereket és kiegészítőket.

eredményeit felhasználták a kkv-k teljesítményértékelésének (SPR) részét képező, országokról szóló tényközlő lapokhoz és a 2021 júliusában közzétett éves jelentéshez²⁹. Ezeket a tényközlő lapokat és jelentéseket állandó jelleggel arra használják, hogy irányít mutassanak a kkv-kra vonatkozó szakpolitikai döntéshozatal számára.

Az Eurobarométer kkv-kkal foglalkozó, 2022-es gyorsjelentése, amelyet a COSME 2020. évi költségvetéséből finanszíroztak, az erőforrás-hatékonyságra és a zöld piacokra összpontosított. További információkért lásd a 4. pontot.

Kkv-megbízottak, kkv-közgyűlés és a lisszaboni Web Summiton tartott online mesterképzés

2020-ban a következők megszervezését segítő szolgáltatásokat nyújtottak: i. a kkv-megbízotti hálózat³⁰ (a tagállamok nemzeti közigazgatásának képviselői) négy ülése, ii. a 2020. évi kkv-közgyűlés (az érdekelt feleknek tartott virtuális rendezvény 984 online küldött részvételével), valamint iii. egy online mesterkurzus 2020 decemberében a lisszaboni Web Summiton, több mint 200 résztvevővel³¹. Ezek az események értékes útmutatással és tanácsokkal szolgáltak a kkv-kkal kapcsolatos szakpolitikai döntéshozatal támogatásához, többek között támogatták a kkv-megbízotti hálózatot (SME Envoy Network) a 2020-as éves jelentés és cselekvési ajánlások elkészítésében³².

Az „EU Open for Business – a new compass for SMEs” elnevezésű webinárium sorozat³³

A COSME 2020. évi költségvetéséből finanszírozott nyitó és záró eseményre, valamint hat webináriumra került sor 2021 májusában azzal a céllal, hogy az uniós programokra és támogatási eszközökre vonatkozóan gyakorlati információkat nyújtsanak a vállalkozásoknak és az érdekelt feleknek olyan területeken, mint a szellemi tulajdon-jogok, a forráshoz jutás, a nemzetközi kereskedelem és az egységes piac. Az egyes webináriumok résztvevőinek száma 206 és 370 között mozgott, ami meghaladja az összlétszámra vonatkozó 650 fős célt, és az esemény utáni felmérésben a válaszadók 80 %-a pozitívan reagált³⁴.

2.4. D. konkrét célkitűzés: a vállalkozói készség és a vállalkozói kultúra előmozdítása

A COSME-rendelet előírja, hogy a 2014–2020 közötti időszakra előirányozott teljes költségvetés 2,5 %-ának megfelelő indikatív összeget a vállalkozói készség és a vállalkozói kultúra előmozdítására kell fordítani. 3,6 millió EUR-t költöttek erre a célra 2020-ban^{35 36}, amely a COSME teljes költségvetésének 0,8 %-át teszi ki.

²⁹ https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-strategy/sme-performance-review_en

³⁰ 2020. június (online, 46 résztvevővel), 2020. október (online, 83 résztvevővel), 2020. november (online, a kkv-közgyűlés alatt, 67 résztvevővel) és 2020. december (online, 72 résztvevővel).

³¹ Az eredetileg személyes részvétellel, Berlinben tervezett konferencia helyett a Covid19-világjárvány kapcsán elrendelt kijárási korlátozás miatt virtuális eseményt szerveztek.

³² Ez a jelentés áttekintést nyújt a kkv-k teljesítményében Európában megmutatkozó legújabb tendenciákról, és fellépésre vonatkozó ajánlásokat fogalmaz meg (<https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/core/api/front/expertGroupAdditionalInfo/40291/download>). 2020. novemberében terjesztették a Versenyképességi Tanács elé (lásd: Versenyképességi Tanács (Belső piac és ipar) – Consilium (europa.eu)).

³³ https://commission.europa.eu/events/eu-open-business-new-compass-smes-2021-05-26_en

³⁴ Az „Ösztönzőleg hatott Önre ez a webinárium?”, „Az elhangzottak hatására fog valamilyen lépést tenni?”, „Megfelelt az elvárásainak?”, illetve „Ajánlaná másoknak?” kérdésekre (átlagosan) 80 %-uk „Igen” vagy „Inkább igen” választ adott.

³⁵ Ez az összeg 2020-ban kevesebb volt a 2019-ben lezajlott „Erasmus fiatal vállalkozóknak” felhívás miatt.

³⁶ Ezenkívül 2020-ban nagyobb prioritást élveztek a pénzügyi eszközök (a COSME költségvetésének 66 %-át különítették el ezekre, míg a program teljes időtartamára megállapított célérték 60 %). A pénzügyi eszközök a vállalkozói készséggel kapcsolatos célokat is támogatták.

Enhancing Digital and Entrepreneurial competences in Girls and Women (A fiatal és idősebb nők digitális és vállalkozói kompetenciáinak fejlesztése, ESTEAM)³⁷

Ennek a COSME 2020. évi költségvetéséből támogatott projektnek a célja a fiatalabb és idősebb nők digitális és vállalkozói kompetenciáinak erősítése, valamint önbizalmuk erősítése. A projekt 2024 végéig folytatódni fog. 2022 májusában került sor egy fiatal nőknek szóló eseményre 203 résztvevővel, 15 helyi műhelytalálkozó keretében, amelyek a problémamegoldásra, egy esettanulmányra és a tevékenységük tömör és hatásos bemutatását célzó gyakorlatra összpontosítottak. Az első nőknek szóló ESTEAM Festre 2022 júniusában került sor, egy plenáris üléssel, valamint a vállalkozói és digitális készségek fejlesztésére szolgáló műhelytalálkozókkal. 2022 végéig nyújtottak mentorálási szolgáltatásokat.

Európai Szociális Gazdasági Küldetések (European Social Economy Missions)

Az **Európai Szociális Gazdasági Küldetések (European Social Economy Missions)** elnevezésű projektek egy 2018-ban sikeresen lezajlott kísérleti kezdeményezés tapasztalataira épültek. Ennek a COSME 2020. évi költségvetéséből finanszírozott nyomkövetési projektnek a keretében egy műhelytalálkozó-sorozatot szerveztek a szociális gazdaságban érdekelt felek széles körének bevonásával, hogy a bevált gyakorlatok megosztása és átvétele, valamint a régiók közötti tanulás révén fejlesszék a régiók közötti együttműködést. Ezekon 88 kedvezményezett szervezet volt jelen 27 EU/COSME országból. Több mint 60 Szociális Gazdasági Küldetés tematikájú műhelytalálkozót szerveztek körülbelül 2 500 résztvevővel, és 350 bevált gyakorlatról számoltak be. A projektek ajánlásokat is megfogalmaztak a regionális, illetve helyi szociális gazdaság fejlesztésére, valamint lehetőségeket és ösztönzőket teremtettek a jövőbeli partnerségek számára.

3. Kísérő intézkedések és igazgatási kiadások

A COSME kísérő intézkedéseit a 02 02 01 költségvetési tételből finanszírozták. 2020-ban 6,2 millió EUR-t különítettek el kísérő intézkedésekre.

Konferenciákat és találkozókat szerveztek az érdekelt felekkel, hogy megvitassák a különböző iparágak előtt álló kihívásokat. Az egyéb kísérő intézkedések közé tartoztak az elemző munkák, például a szakpolitikai döntéshozatalt támogató tanulmányok, és a kkv-k számára gyakorlati támogatást nyújtó információs eszközök.

Az **üzleti titkoknak az adatgazdasággal összefüggésben történő jogi védelméről** szóló tanulmány³⁸ értékes támogatást nyújt a szakpolitikai döntéshozatalhoz azzal kapcsolatban, hogy az üzleti titkok jogi védelme hogyan segítheti elő a biztonságos környezet megteremtését a vállalkozások közötti adatmegosztáshoz, különösen az európai adatgazdaság stratégiai ágazataiban. A tanulmányban szerepel 13 esettanulmány, amelyek értékes példákkal szolgálnak arra vonatkozóan, hogyan kezelik a vállalkozások üzleti titkaikat. Sok mutató esetében meghaladták a kitűzött célt ebben a tanulmányban, de a közbenső szakaszokban nehézségek adódtak (a kérdőívekre adott válaszok száma a megcélzott érték alatt volt az adatok érzékenysége miatt, és némi átütemezésre volt szükség a Covid19-járványhoz kapcsolódó problémák okán).

A közepes piaci tőkeértékű vállalatokról szóló tanulmány

³⁷ További információkért lásd a [projekt internetes oldalát](https://eisma.ec.europa.eu/esteem-fests-and-communities-girls-and-women_en) és az első két ESTEAM FEST során készült videókat (https://eisma.ec.europa.eu/esteem-fests-and-communities-girls-and-women_en).

³⁸ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/c0335fd8-33db-11ed-8b77-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-267469968>

Mivel a növekvő innovatív vállalkozások (scale-up) és közepes piaci tőkeértékű vállalatok (mid-cap) nem tartoznak a Bizottság kkv-meghatározása alá³⁹, gyakran kizárják őket a kkv-k támogatási rendszereiből. Ennek a tanulmánynak az volt a célja, hogy információkat gyűjtsön a közepes piaci tőkeértékű vállalatokról (statisztika, információ a közepes piaci tőkeértékű vállalatok sajátosságairól, valamint az üzleti tevékenységük és a növekedésük során felmerülő akadályokról), és felmérje, hogy szükség van-e célirányos szakpolitikára e vállalatok támogatására és hogy még jobban kiaknázzák azok munkahelyteremtő képességét. 2022 novemberében közzétették a végleges jelentést⁴⁰, és azt terjesztették a megfelelő érdekelt felek körében.

2020-ban az **igazgatási kiadások** a költségvetés 3 %-át tették ki. Ez szakértői találkozót, a tájékoztatási és kommunikációs tevékenységeket, valamint a Bizottság (Belső Piaci, Ipar-, Vállalkozás- és Kkv-politikai Főigazgatóság) informatikai hálózatokkal és egyéb technikai és igazgatási segítségnyújtással kapcsolatos, 3,3 millió EUR-t kitevő kiadásait foglalta magában. A programból 9,9 millió EUR költségvetési hozzájárulást biztosítottak a Kkv-ügyi Végrehajtó Ügynökség működéséhez.

4. Hozzájárulás az éghajlatváltozással, a fenntartható fejlődéssel, a digitalizációval és a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos célokhoz

Az alábbiakban röviden szemléltetjük, hogy a COSME-program hogyan járul hozzá ezekhez a célokhoz, és példákat hozunk az egyes célokhoz hozzájáruló konkrét fellépésekre. **A programnak az általános érvényesítési célkitűzésekhez való hozzájárulásáról a 4. mellékletben található további információ.**

Az **éghajlati szempontok érvényesítésére vonatkozó** – valamennyi bizottsági program esetében előírt – **célkitűzés** (az EU 2014–2020-as költségvetésének összesen 20 %-a) teljesítéséhez a COSME-program becsült értéken 25,6 millió EUR-val járult hozzá, amely a 2020. évi pénzügyi keretösszeg 6 %-ának felelt meg. Nem követhető nyomon a COSME-program legtöbb intézkedésének pontos hozzájárulása az éghajlati szempontérvényesítéshez⁴¹, de több projekt és intézkedés összpontosít bizonyos mértékig az éghajlati célkitűzésekre. Jó példák erre a Növekedésösztönző Tőkefinanszírozási Eszköz, az Enterprise Europe Network, a klasztereket (többek között azok nemzetköziesítését) támogató különböző fellépések, valamint az életmódágazatban tevékenykedő kkv-k versenyképességének és innovációs képességének növelésére irányuló WORTH-projekt.

Készült egy Eurobarométer gyorsjelentés is, amelyet kifejezetten a kkv-k erőforrás-hatékonyságának és a zöld piacoknak, valamint **European Climate Neutral Industry Competitiveness Scoreboardnak (Európai klímasemleges ipari versenyképességi eredménytábla, CIndECS)** szenteltek. Ez utóbbit a Közös Kutatóközponttal kötött, a lezárásához közeledő adminisztratív megállapodás alapján dolgozták ki. Ezt a munkát már számos jelentős szakpolitikai kezdeményezéshez felhasználták, többek között a Clean Energy Technology Observatory (Tisztaenergia-technológiai Megfigyelőközpont) támogató jelentéséhez és a klímasemleges iparra vonatkozó intézkedéscsomaghoz. További információk a 4. mellékletben találhatók.

³⁹ [A Bizottság 2003/361/EK ajánlása \(2003. május 6.\) a kis- és középvállalkozások meghatározásáról.](#)

⁴⁰ <https://www.esri.ie/system/files/publications/BKMNEXT429.pdf>

⁴¹ A COSME-program számos intézkedése tartalmazott az éghajlatváltozással kapcsolatos célok eléréséhez nyújtandó bizonyos támogatást. Mivel azonban ezt mindig a tágabb versenyképességi célkitűzésen belül határozták meg, általában nem volt külön költségvetés az intézkedések éghajlati összetevőjére.

A COSME számos intézkedése **hozzájárul** a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendben meghatározott **fenntartható fejlődési célokhoz**. Így különösen az Enterprise Europe Network (EEN) és a Szociális Gazdasági Küldetések hozzájárulnak a 8. fenntartható fejlődési célhoz (tisztességes munka és fenntartható gazdasági növekedés). A 9. fenntartható fejlődési céllal (ellenállóképes infrastruktúra kiépítése, az inkluzív és fenntartható iparosítás támogatása és az innováció ösztönzése) az EEN, a Clusters Excellence-projektek és turizmus területén megvalósuló kísérő intézkedések (lásd még alább a digitalizáció kapcsán) foglalkoznak. A 12. fenntartható fejlődési céllal (fenntartható fogyasztási és termelési minták) többek között az életmódágazatnak szóló WORTH-projekt is foglalkozik.

A **COSME számos intézkedése hozzájárul a digitalizációs célok eléréséhez**. Ide tartoznak a digitalizációt, az innovációt és az új technológiák bevezetését célzó projektek a turisztikai ágazatban, valamint olyan innovatív megoldásokra irányuló közbeszerzési projektek, amelyek segítik a hatóságokat az innovatív megoldások piaci versenyt megelőző megvásárlásában olyan területeken, mint a mesterséges intelligencia, továbbá az agrár-élelmiszeripar, a gépjárműipar, a textilipar és a precíziós gyógyszeripar digitális technológiáival kapcsolatos termékeny együttműködés és tapasztalatcsere ösztönzésére irányuló klaszterprojektek.

Bár a COSME-rendelet nem tartalmaz konkrétan a **nemek közötti egyenlőségre** irányuló célkitűzéseket vagy célértékeket, az a program keretében támogatott intézkedések tiszteletben tartják a nemek közötti egyenlőség elveit, és figyelembe veszik a nemi dimenziót. A 2.4. pontban említett ESTEAM projekt célja a digitalizáció serkentése, valamint a fiatal és idősebb női vállalkozók önbizalmának és vállalkozói készségének fokozása. Néhány adat a pénzügyi eszközök női kedvezményezettjeiről és a női projektkoordinátorokról is rendelkezésre áll.

5. Következtetések

A működési költségvetés végrehajtási aránya mind a kötelezettségvállalási előirányzatok, mind a kifizetési előirányzatok esetében 99 % volt. Ezzel továbbra is magas a kötelezettségvállalási előirányzatok végrehajtási aránya, és az operatív kifizetések végrehajtásának javulását tükrözi az előző évhez képest.

A forráshoz jutás kulcsfontosságú célkitűzés volt, a végrehajtott költségvetés 66 %-át erre fordították. 2020-ban a COSME hitelgarancia-eszköz (a továbbiakban: LGF) lehetővé tette a pénzügyi közvetítők számára, hogy továbbra is pénzügyi támogatást nyújtsanak azoknak a kkv-knak, amelyeket kockázatosabbnak ítélték meg, és amelyek nehezen jutottak hitelfinanszírozáshoz. Összességében a program teljes időtartama alatt a COSME LGF várhatóan több mint 67 milliárd EUR finanszírozást generál. A COSME Növekedésösztönző Tőkefinanszírozási Eszköz esetében a növekedési és expanziós szakaszban lévő kkv-kba történő beruházásokra vonatkozó számadatok azt mutatták, hogy jó úton haladnak az eredeti hosszú távú célok teljesítése felé. A célok megvalósítása során figyelembe vették e pénzügyi eszköz működtetésének sajátos kihívásait.

A 2020. évi munkaprogram továbbra is előrehaladást ért el a program félidej értékeléséből fakadó egyik kulcsfontosságú ajánlás végrehajtásában: az átfogóbb, stratégiai fellépésre való összpontosítás szükségessége, miközben továbbra is némi rugalmasságot biztosítanak az új ötletek tesztelése érdekében. Az olyan kiemelt kezdeményezések, mint az Enterprise Europe Network (EEN), az Erasmus fiatal vállalkozóknak (EYE) és a pénzügyi eszközök a COSME 2020. évi költségvetésében a kötelezettségvállalási előirányzatok 75 %-át tették ki.

2021-ben az EEN (a 2020. évi költségvetés társfinanszírozásával) 37 925 kkv-nak nyújtott hozzáadott értéket képviselő tanácsadási szolgáltatásokat⁴² nemzetközi versenyképességük és fenntarthatóságuk fokozása érdekében. A hálózat digitális szolgáltatásai több mint 20 millió kkv-hoz jutottak el. A hálózat szintén értékes támogatást nyújtott a kkv-knak a Covid19-válság során, szükség szerint az igényeikhez igazítva a szolgáltatásait és szolgáltatásnyújtási modelljeit.

A program számos egyéb fellépése kiváló teljesítményével és szolgáltatási minőségével tűnt ki. Az EU–Japán Központ például szolgáltatások széles skáláját nyújtotta a kkv-k Japánnal folytatott üzleti tevékenységének elősegítésére, valamint a gazdaságdiplomáciával kapcsolatban. A nemzetközi szellemi tulajdon-jogi kérdésekben segítséget nyújtó kkv-segélyszolgálatok értékes tanácsokat, képzéseket és rendezvényeket biztosítottak a kkv-k számára a Kínával, Délkelet-Ázsiával, Latin-Amerikával és Indiával kapcsolatos szellemi tulajdonnal kapcsolatos kérdésekben (többek között 440 képzést 6 569 fő részvételével).

A kisebb fellépések hasznos támogatást is nyújtottak a kkv-k innovációjának elősegítésére, valamint versenyképességük és fenntarthatóságuk javítására. Például a WORTH-projekt divatipari és életmód-ágazatbeli partnerségek kialakítására irányuló első felhívása tervezők, kkv-k, gyártók és technológiai szolgáltatók 65 partnerségét támogatta egy 10 hónapos inkubációs programon keresztül, amely 975 óra testre szabott mentorálást is tartalmazott. E támogatás folytatása érdekében további felhívásokat tettek közzé, amelyekben ösztönözték a partnerségek kialakítását. Számos projekt zajlott a közbeszerzésekért felelős hatóságokkal együttműködésben is, új lehetőségeket teremtve a kkv-k számára, hogy innovatív termékeket és szolgáltatásokat nyújtsanak a közsféra számára.

Végül, de nem utolsósorban számos, a program keretében finanszírozott tanulmány, köztük a European Climate Neutral Industry Competitiveness Scoreboard (Európai klímasemleges ipari versenyképességi eredménytábla, CIndECS), az üzleti titkoknak az adatgazdaság összefüggésében történő jogi védelméről szóló tanulmány, valamint a közepes piaci tőkeértékű vállalatokról szóló tanulmány értékes eredményekkel és mélyreható elemzésekkel szolgált, amelyeket a szakpolitikai munka támogatására használtak fel.

A COSME-program azt is bizonyította, hogy hatékonyan segíti a kkv-kat az új kihívások kezelésében. A 2020. évi költségvetésből támogatott számos fellépés és projekt – köztük az EEN – egyedi szolgáltatásokat indított, hogy segítsék a kkv-kat a Covid19-válsággal kapcsolatos problémák kezelésében. A COSME keretében megvalósuló számos projekt időtartama 3–4 év. A 2020. évi költségvetésből finanszírozott néhány folyamatban lévő projektet 2022-től kezdve érintette az **Ukrajnában zajló orosz katonai agresszió**. Adott esetben jóváhagyták a projektek időtartamának meghosszabbítását, és a válság körülményeinek figyelembevételével kiigazították a tevékenységeket. Példa erre a P2GREEN-EST projekt, amelynek célja az volt, hogy segítse az uniós kkv-kat EU-n kívüli közbeszerzéseket elnyerni, és amely Ukrajnát célpiacként említi⁴³. A közelmúltban néhány, az Ukrajnában zajló orosz agresszió kitörésekor még folyamatban lévő COSME 2020 projekt képes voltak szolgáltatásait úgy átalakítani, hogy segítsék az uniós vállalkozásokat

⁴² Ezek a kkv-k különböző időpontokban számos, az egyedi igényeikre szabott szolgáltatást kaptak. Az EEN szolgáltatásnyújtási modelljének központi része a hosszú távú kapcsolat kialakítása a kkv-kkal és középtávú támogatásuk, hogy segítsenek nekik megbirkózni azon problémák, kihívások és lehetőségek teljes körével, amelyekkel szembesülnek.

⁴³ Mivel ezt a projektet súlyosan érintette a háború kitörése, a támogatási szerződést felfüggesztették. A helyzet több hónappal későbbi újraértékelését követően a támogatási megállapodást módosították, belevéve egy további nem uniós célországot és ezzel lehetővé téve a projekt újraindítását.

megbirkózni a kapcsolódó kihívásokkal, például az ellátási lánc problémáinak kezelésével, és némi támogatást nyújtsanak az ukrán vállalkozások (lásd a 2.3. pontot).

A más uniós programokkal és alapokkal való kapcsolatokat optimalizálták. Például a COSME LGF további 714 millió EUR-hoz jutott egy, az Európai Stratégiai Beruházási Alap által az Európai Beruházási Alapnak nyújtott, 1 milliárd EUR összegű garanciának köszönhetően. Ezt a Covid19-válság miatt likviditási problémákkal küzdő kkv-k támogatására használták fel. Az EEN szinergiákat alakított ki a Horizont 2020 programmal, az Európai Innovációs Tanáccsal (EIC), valamint több uniós programmal és támogatási rendszerrel. Számos példa volt a folyamatban lévő vagy korábbi COSME-projektekkel való együttműködésre is. Ez különösen az EEN, a WORTH és számos közbeszerzési fellépés esetében volt igaz.

A 2020-tól folyamatban lévő COSME-intézkedések nyomon követése folytatódik, különös figyelmet fordítva a Covid miatt átütemezett intézkedésekre és azokra az esetekre, amikor konkrét problémákat azonosítottak. A rendszeres nyomon követés biztosította azt is, hogy a költségvetést átcsoportosítsák a legsikeresebb és a legtöbb jelentkezőt vonzó tevékenységekhez. Például a 2020. évi munkaprogramból fennmaradó összegből 815 107 EUR-t különítettek el a tartaléklistán szereplő projektekre a turisztikai felhívás keretében, hogy fellendítsék a digitalizációt, az innovációt és az új technológiák elterjedését az ágazatban. Egy másik példa a COSME EFG-ből a COSME LGF-be történő átcsoportosítás.

E nyomonkövetési gyakorlat tapasztalatai szintén hozzá fognak járulni az elkövetkező évek fellépéseinek formálásához is, nevezetesen a kiemelt intézkedések jobb folytonosságát biztosító munkához és a 2024-ig tartó időszakra szóló kkv-pillér munkaprogramjának elkészítésére irányuló, folyamatban lévő munkához⁴⁴.

Összességében a COSME 2020. évi intézkedései jó úton haladnak célkitűzéseik elérése felé. Számos intézkedés már elérte a kitűzött célját, és a Covid19-válság által érintett projektek újra sínen vannak. A program keretében támogatott intézkedések továbbra is elősegítik a versenyképességet, a növekedést és a foglalkoztatást, miközben a program számos projektje, különösen az EEN és a klasztereknek szóló kísérő intézkedései bizonyították, hogy képesek megfelelni a kkv-k változó igényeinek és rugalmasan reagálni az új kihívásokra.

⁴⁴ Ezeket most az Egységes piac program kkv-pillére keretében támogatják. Különösen az EEN, az Erasmus fiatal vállalkozóknak és a közös klaszterkezdeményezések immár többéves fellépések, amelyek 2024-ig társfinanszírozásban részesülnek e szolgáltatások jobb középtávú folytonosságának biztosítása érdekében. Lásd még e következtetések 3. bekezdését.

1. melléklet – A COSME 2020. évi költségvetésének végrehajtása
(minden összeg EUR-ban van megadva)

Költségvetési tétel		Kötelezettségvállalási előirányzatok			Kifizetések		
		<i>valamennyi finanszírozási forrás</i>			<i>valamennyi finanszírozási forrás</i>		
		Kezdeti költségvetés	Végrehajtott költségvetés	Végrehajtas s %	Rendelkezésre álló kifizetési előirányzatok	Teljesített kifizetések	Végrehajtas %
02 02 02	Forráshoz jutás	290 041 750	290 041 750	100 %	333 931 327	328 837 656	98 %
02 02 01	Piacra jutás, üzleti környezet és vállalkozói készség						
	GROW által végrehajtott	10 049 697	10 026 133	100 %	8 901 623	8 878 059	100 %
	EASME-re átruházott	126 489 262	123 066 819	97 %	132 390 902	132 390 902	100 %
	összesen	136 538 959	133 092 952	97 %	141 292 525	141 268 961	100 %
02 01 04 01	Igazgatási költségvetés	3 619 046	3 333 968	92 %	3 619 046	1 033 829	29 %
02 01 06 01	EASME – Igazgatási (működési) költségvetés	10 330 544	9 916 195	96 %	10 330 544	9 916 195	96 %
	Teljes költségvetés	440 530 299	436 384 865	99 %	489 173 442	481 056 641	98 %

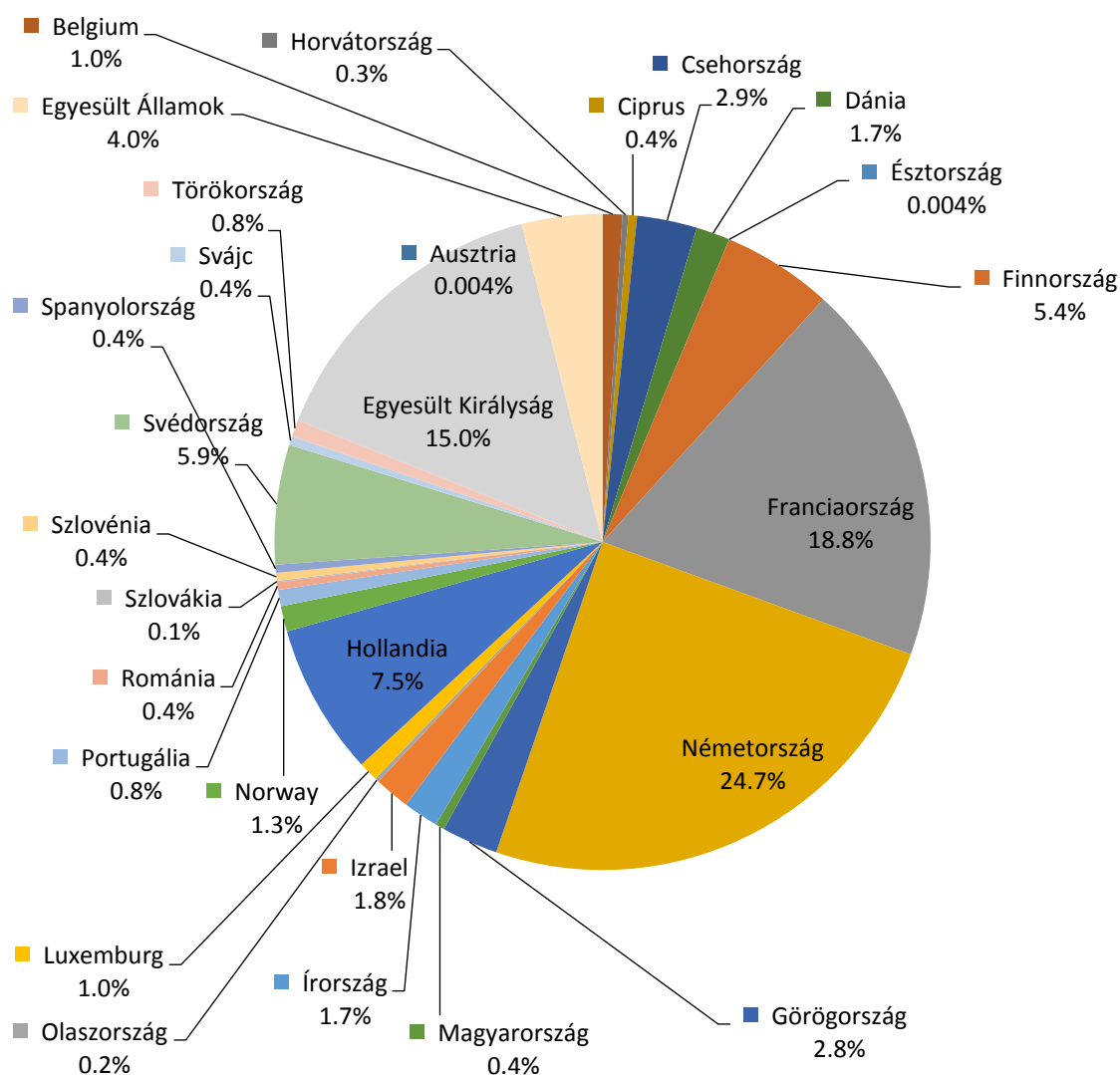
2. melléklet – Országspecifikus információk

1. Pénzügyi eszközök

Az alábbi grafikonok a kkv-k által a különböző országokban kapott pénzügyi támogatások földrajzi megoszlását mutatják. A 2014–2020 közötti időszakra vonatkozó kötelezettségvállalási előirányzatokon alapuló, kumulatív eredmény képezi az országonként információkat. A pénzügyi eszközök esetében – abból adódóan, ahogy ezek végrehajtása meg van tervezve – az éves kötelezettségvállalási előirányzatok hozzájárulnak az átfogó eredményhez, amely a korábbi évek költségvetési kötelezettségvállalásain is alapul.

Növekedésösztönző Tőkefinanszírozási Eszköz

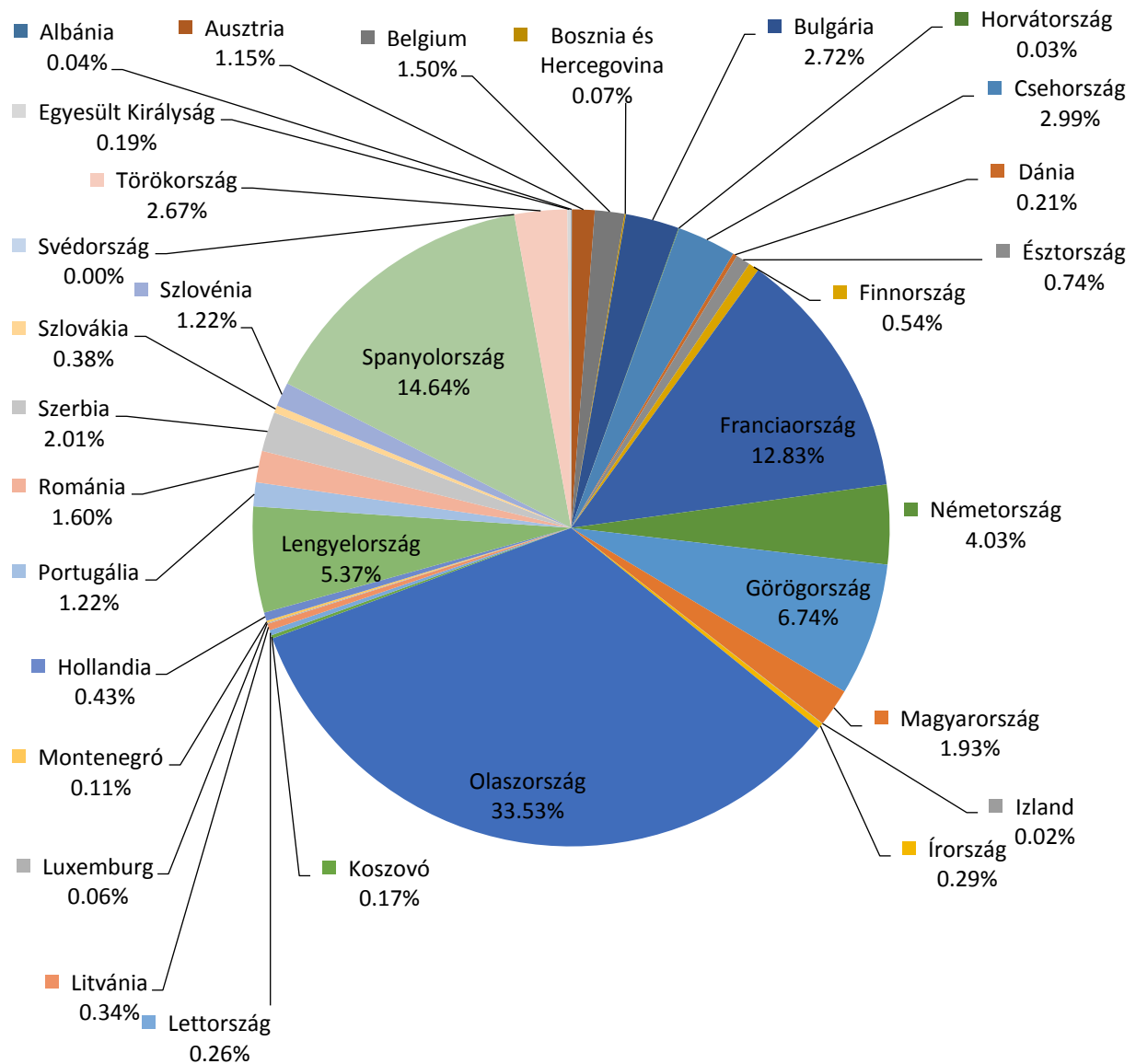
2021 végéig a COSME 2014–2020 közötti időszakra szóló költségvetéséből összesen 2,6 milliárd EUR beruházást hajtottak végre 28 országban (ennek 25 %-át Németországban, 19 %-át Franciaországban és 15 %-át az Egyesült Királyságban ruházták be).

Hitelgarancia-eszköz

Földrajzi diverzifikáció

2021 végéig a hitelgarancia-eszköz 33 országban (26 tagállam és 7 másik, a COSME-ben részt vevő ország) nyújtott garanciákat és viszontgaranciákat pénzügyi közvetítőknek. Ez 50 milliárd EUR összegű finanszírozás nyújtását segítette elő több mint 800 000 kkv számára.

* Ez a megnevezés nem érinti a státusszal kapcsolatos álláspontokat, továbbá összhangban van az 1244 (1999) ENSZ BT-határozattal és a Nemzetközi Bíróságnak a koszovói függetlenségi nyilatkozatról szóló véleményével.

Az országok részvétele a 2–4. konkrét célkitűzés esetében (piacra jutás, a működési keretfeltételek, a versenyképesség és a vállalkozói készség javítása)

A COSME-projekteket az adott felhívásban meghatározott szempontok alapján választották ki, különös tekintettel a pályázatok relevanciájára, minőségére és hatására. Az európai dimenziót is figyelembe veszik. A projekteket azonban nem pusztán földrajzi szempontok alapján választották ki.

A 2020. évi költségvetésből finanszírozott Enterprise Europe Network (EEN) hálózat az összes uniós tagállamot lefedte, és valamennyi uniós régióban nyújtott szolgáltatásokat a kkv-knak. Izlandról érkezett EEN-tagok és a programban részt vevő társult országok is jelen voltak. Jóllehet az Egyesült Királyság 2020. január 31-én hivatalosan kilépett az EU-ból, a program végéig továbbra is részese volt az EEN-nek, ugyanakkor már nem vett részt az irányítási struktúrákban.

Sok más jelentősebb fellépés kedvezményezettjei jól eloszlottak a különböző uniós tagállamok és más részt vevő országok között, amint az alább látható.

Négy nagyobb COSME-fellépés kedvezményezettjeinek száma országonkénti bontásban

Ország	Clusters Excellence	Turizmus: TOURINN*	Európai Szociális Gazdasági Küldetések (European Social Economy Missions)	A klaszterek nemzetköziesítése (valamennyi ágazatban, beleértve a honvédelmet is)	Összesen ezen négy fellépés esetében
Albánia	0	1	0	0	1
Ausztria	0	0	1	0	1
Belgium	0	3	7	4	14
Bulgária	2	2	1	2	7
Ciprus	0	1	0	2	3
Csehország	3	1	1	0	5
Németország	5	3	2	2	12
Dánia	3	1	1	3	8
Észtország	2	0	1	1	4
Görögország	1	2	3	0	6
Spanyolország	14	14	13	16	57
Finnország	2	2	2	0	6
Franciaország	7	2	5	14	28
Horvátország	0	5	3	0	8
Magyarország	3	1	3	1	8
Izland	0	1	0	0	1
Írország	0	0	5	0	5
Olaszország	7	11	12	12	42
Lettország	1	0	1	0	2
Litvánia	6	0	0	0	6
Luxemburg	0	0	0	0	0
Málta	0	1	1	0	2
Montenegró	0	1	0	0	1
Hollandia	2	1	5	2	10
Lengyelország	4	1	3	3	11

Portugália	5	6	7	5	23
Románia	4	2	1	2	9
Szerbia	1	4	1	1	7
Svédország	2	0	2	1	5
Szlovákia	0	1	0	1	2
Szlovénia	0	5	3	3	11
Törökország	1	0	3	0	4
Egyesült Királyság	1	1	1	0	3
Összesen	76	73	88	75	312

A táblázatban szereplő első három felhívás esetében (Clusters Excellence, TOURINN* – A digitalizáció, az innováció és az új technológiák elterjedésének fellendítése a turizmusban transznacionális együttműködésen és kapacitásépítésen keresztül, valamint az Európai Szociális Gazdasági Küldetések) szinte az összes uniós tagállamból voltak kedvezményezettek, valamint kisebb mértékben Izland és társult országok részt vettek ezekben. A klasztereknek szóló nemzetköziesítési projektek az uniós tagállamok többségére kiterjednek:

- Clusters Excellence: 76 partnerszervezet 22 uniós tagállamból és a programban részt vevő más országok.
- A digitalizáció, az innováció és az új technológiák elterjedésének fellendítése a turizmusban (TOURINN): 73 partnerszervezet 25 országból.
- Európai Szociális Gazdasági Küldetések: 88 kedvezményezett szervezet 27 uniós tagállamból.
- A klaszterek nemzetköziesítése (beleértve a honvédelmi ágazatban tevékenykedő kkv-knak szóló, klaszterek nemzetköziesítésére irányuló fellépést): 75 kedvezményezett 18 tagállamban.

Mind a négy programban észrevehetően magasabb volt Spanyolország és Olaszország részvétele, és némivel kisebb mértékű Franciaország és Németország részvétele. Azonban nem feltétlenül ez a tendencia minden COSME-fellépés és/vagy a program minden éve esetében. Hasznos lenne ezt tovább vizsgálni a program folyamatban lévő záróértékelésében.

3. melléklet – Példák projektekre és sikertörténetekre

1. szövegdoz. Példa egy COSME EFG segítségével megvalósított projektre – Finnsiirto – Finnország, gépipar

A Finnsiirto székhelye a délnyugat-finnországi Turkutól keletre, Lietóban található, és a professzionális targoncaértékesítés és logisztika területén tevékenykedik. Folyamatos erőfeszítéseket tesznek az innovációra és olyan apró változtatások megvalósítására, amelyek megkülönböztetik őket a versenytársaktól, azokra a változásokra összpontosítva, amelyeket ügyfeleik szívesen látnának. „Mindig igyekszünk végiggondolni, hogy mi ügyfélként mire vágnánk” – magyarázza Kalle Dahlman, a Finnsiirto kereskedelmi igazgatója. Kezdetben külföldről behozott használt targoncákat értékesítettek. Idővel az egyes járművek eladása helyett a flották bérbeadására és karbantartására kezdtek koncentrálni, és nagyon gyors növekedésnek indultak.

Elkezdtek beruházót keresni ennek a gyors növekedésnek a finanszírozására, és találtak a Folmerrel, egy EBA által támogatott magántőke-befektetési vállalkozással. „Az első találkozás után egyértelmű volt számunkra, hogy mindkét fél készen áll a partnerségre és bízunk a másikban.” A Folmer beruházása lehetővé tette a Finnsiirto számára, hogy jelentősen növelje a volumeneket, új alkalmazottakat vegyen fel, növelje a járműállományát és új székházat építsen. „Sokkal szilárdabb lett a helyzetünk” – összegzi Kalle. Azóta a vállalat tovább növekszik, egy tallinni értékesítési irodával bővítette üzleti tevékenységét a balti országokban, és felvásárolt két másik céget, a Simerit és a Suomen Telakonet, amelyekkel együtt Finnország egyik legnagyobb gépgyártó vállalata lett.

További információk – [a Folmer-esettanulmány: Finnsiirto \(Finnország\), gépipar – COSME EGF / EFSI \(eif.org\)](#)

2. szövegdoz. Példa egy COSME LGF segítségével megvalósult projektre – GardenLiving – Finnország, kertészet és biofilikus design a belsőépítészetben

A GardenLiving egy innovatív finn kertészeti vállalkozás, amely kerti termékeket értékesít, és olyan szolgáltatásokat nyújt, mint tájépítészet, biofilikus design a belsőépítészetben, valamint kertkarbantartás és -felújítás. Bemutatótermeik vonzó, innovatív térben fogadják a vevőket, ahol növényeket és kerti cikkeket vásárolhatnak, és tanácsot kérhetnek szakértőktől. Eva Wuite, a GardenLiving félig holland, félig finn származású alapítója és vezetője a finn természetből és a holland trendekből merít ihletet. Amikor kitört a Covid19-járvány, mindent lezártak, és azonnal leálltak a kerti cikkekre leadott megrendelések. A számlákat azonban fizetni kellett, hiszen már a teljes szezonra (április–október) megvették a készleteket.

A GardenLivingnek sikerült EU-garantált kölcsönhöz jutnia az EIF által támogatott Finnverán keresztül: „Szükségünk volt erre az extra kölcsönre, hogy át tudjuk vészelni ezt a nehéz időszakot. Segített áthidalni a szakadékot, és lehetővé tette a szolgáltatásaink bővítését és az e-kereskedelemre átállást is, amikor a második hullám felerősödött. Ez a pénz több időt hagyott nekünk a reagálásra.” Éva biztos benne, hogy ebben a vállalkozásban még rengeteg lehetőség rejlik. „Ha van valami, amit biztosan mondhatok, az az, hogy a növényektől jól érezzük magunkat” – összegzi.

További információk: [NYITÓLAP | GardenLiving](#)

3. szövegdoz. Az EEN egyik sikertörténete – W•SENSE – Olaszország – víz alatti, kábel nélküli hálózatok kiépítése

2017-ben a W•SENSE, a Római Sapienza Egyetemből való kiválással létrejött spin-off cég olyan megoldást fejlesztett ki, amely garantálja a víz alatti kábel nélküli hálózatok interoperabilitását. E csúcstechnológia eredetisége és a nagy kereslet miatt a W•SENSE gyors növekedésnek indult. Hirtelen hatalmas működőtőke-növekedésre volt szükségük szerződéseik teljesítéséhez. Élvonalbeli technológiájuk és a nagy kereslet ellenére öt különböző bank is visszautasította a kölcsönkérelmüket.

A W•SENSE felvette a kapcsolatot az Enterprise Europe Network (EEN) helyi fiókjával az Unioncamere Laziónál, és igénybe vette az EEN növekvő innovatív vállalkozásoknak nyújtott tanácsadói szolgáltatásait. Az EEN többek között segítette a W•SENSE számára egy megbízható üzleti terv összeállításában, valamint abban, hogy 500 000 EUR összegű banki kölcsönhöz jusson az EU által támogatott hitelgarancia-programban részt vevő egyik közvetítőtől. A W•SENSE az EEN rendezvényein is részt vett, hogy erősítse nemzetközi kapcsolatait.

Az EEN által nyújtott támogatás lehetővé tette a W•SENSE számára, hogy növelje forgalmát, és munkalehetőségeket teremtsen Olaszországban és Európa-szerte. „Cégünk megduplázta méretét, így mára 23 fővel három európai országban vagyunk jelen” – mondta Chiara Petrioli, a W•SENSE vezérigazgatója. Jelenleg Olaszországban, Norvégiában és az Egyesült Királyságban van irodájuk, és többéves szerződéseket nyertek el az akvakultúra, a honvédelem, az energetika és a környezetvédelem terén tevékenykedő, kulcsfontosságú érdekelt felekkel. „Gyorsan növekszünk. Az elkövetkező 5 évben a várható összetett éves növekedési rátánk körülbelül 70 % lesz” – mondta Petrioli. „A hálózat folyamatosan támogat minket.”

A projektekre, különösen a klasztereket, valamint a digitalizációs és fenntarthatósági célokat támogató turisztikai projektekre további példák rövid ismertetése a 4. mellékletben szerepel.

4. melléklet – Hozzájárulás az éghajlat-politikai, valamint a fenntarthatósággal, a digitalizációval és a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos célokhoz

1. Éghajlat-politika

Számos fellépés esetében jelentették, hogy az hozzájárult az éghajlati szempontértvényesítésre vonatkozó célkitűzésekhez. Az alábbiakban néhány példát mutatunk be:

Az EEN különféle módokon segíti a kkv-kat az éghajlattal kapcsolatos kihívások kezelésében. Például segíti őket abban, hogy az innovációt felhasználva energia- és erőforrás-hatékonyabbá váljanak, csökkentve a hulladékot és minimalizálva az energiafogyasztást, így lehetővé téve a CO₂-lábnyomuk csökkentését. A hálózatnak vannak ágazati és tematikus csoportjai is, amelyek a fenntartható építkezésre, az intelligens energiára, a környezetvédelemre és a körforgásos gazdaságra összpontosítanak. Az EEN több mint 200 szakértő üzleti tanácsadója szakosodott az éghajlattal kapcsolatos kérdésekre, mint például a körforgásos gazdaságra, az intelligens energiára, a fenntartható építkezésre és a zöld technológiákra⁴⁵.

A COSME **Növekedésösztönző Tőkefinanszírozási Eszköz** ez idáig 6,7 millió EUR-t ruházott be egy olyan kockázati tőkealapba, amely tevékenységét a tiszta technológiákra összpontosítja.

https://www.eif.org/what_we_do/equity/single_eu_equity_instrument/cosme_efg/intermediaries.pdf.

A teljes programozási időszak alatt a COSME EFG több mint 62 millió EUR beruházást tett lehetővé az „energia- és környezetvédelmi” ágazatban működő kkv-kba. A programozási időszakot követően tovább nőttek a beruházások ebben az ágazatban.

https://www.eif.org/what_we_do/equity/single_eu_equity_instrument/cosme_efg/cosme-efg-implementation-update.pdf.

Az **Eurobarométer 2020. évi költségvetésből finanszírozott, kis- és középvállalkozásokról (kkv-k), erőforrás-hatékonyságról és zöld piacokról szóló gyorsjelentésének 2022-es** kiadása megvizsgálja a kkv-k erőforrás-hatékonyabbá válás terén nyújtott teljesítményét és annak érdekében hozott intézkedéseit, az akadályokat, amelyekkel szembesülnek, valamint azt, hogy a szakpolitikai intézkedések mennyire gyorsíthatják fel a kkv-k zöld átállását. Az Eurobarométert – az EU aktualizált iparstratégiájával összhangban – a kkv-k zöld átállásának támogatására használják (többek között az átállási pályák esetében). A végleges jelentés 2022 márciusában jelent meg: [Kkv-k, erőforrás-hatékonyság és zöld piacok – 2022. március – Eurobarométer-felmérés \(europa.eu\)](#).

A **Clusters Go International** program keretében a 12 projektből 6 foglalkozik az éghajlatváltozással kapcsolatos témákkal. A projektek közül három esetében a becslések szerint összesen 1,6 millió EUR-t (a projektek teljes költségvetésének 40 %-át) költenek éghajlat-politikai célokra:

⁴⁵ Ez az ellenőrzési jelentés a COSME-programon keresztül társfinanszírozott EEN-szolgáltatásokra összpontosít. Az EEN a Horizont 2020 program támogatásával egy további, konkrétan meghatározott szolgáltatáscsomagot is nyújtott (a kkv-támogató eszköz kulcsfontosságú ügyfélkezelési szolgáltatásai, valamint a kkv-k innovációkezelési kapacitásának növelését segítő szolgáltatások).

- ESECA: a **megújulóenergia-ágazatban és az intelligens hálózatok ágazatában** tevékenykedő európai kkv-knak szóló projekt, amelynek célja segíteni őket egy, a szubszaharai Afrika tekintetében közös célokat tartalmazó, közös nemzetköziesítési stratégia kidolgozásában,
- ICBuild: **az épületkörnyezet körforgásos jellegének javítása érdekében** a nemzetköziesítést előmozdító projekt,
- EU Water4i SD: az **intelligens európai vízhasználatra irányuló** kezdeményezés a nemzetközi fenntartható fejlődés előmozdítására.

Emellett az alábbi projektek is foglalkoznak klímaváltozással kapcsolatos témákkal:

- REC-N-COMP: az **újrahasznosított anyagokon alapuló kompozitok és elhasználdott termékek feldolgozására szolgáló európai technológiák** nemzetközivé tétele,
- H2Global: ez a projekt arra összpontosított, hogy Európát globális technológiai és ipari vezető pozícióba helyezze a **zöld, hidrogénalapú gazdaságban**,
- AEWEN: egy **afrikai–uniós víz- és energiahálózat** létrehozására irányuló projekt.

E projektekről további információk érhetők el az európai klaszter-együttműködési platformon⁴⁶.

A **Public Buyers Network (Közbeszerzők hálózata) digitális platformja**, amelyet a 2020. évi költségvetésből támogattak, 2023 áprilisában indult el. Ez 10 számottevő közbeszerzői csoport együttműködését támogatja, hogy közös információszerzési rendszert építsenek ki konkrét beszerzési igényekkel kapcsolatosan (többek között a napelemekre vonatkozóan). A becslések szerint a projekt költségvetésének (1 000 000 EUR) 40 %-át (400 000 EUR) fordítják az éghajlatváltozással szembeni fellépésre.

A **közepes piaci tőkeértékű vállalatokról szóló tanulmány** a környezeti fenntarthatóságra is kiterjedt, többek között a közepes kapitalizációjú vállalatok által környezeti fenntarthatóságuk növelése (energiafogyasztás csökkentése, újrahasznosítás stb.) érdekében tett intézkedésekre, valamint az e területen előttük álló fő kihívásokra.

2. Hozzájárulás a fenntartható fejlődési célokhoz

Számos COSME-projekt több fenntartható fejlődési célhoz is hozzájárul. Például:

Az „**Initiatives for a Built Environment**” (Kezdeményezések az épített környezetért) elnevezésű eszközt azért fejlesztették ki, hogy támogassa az építőiparban a fenntarthatóságra való átállást és a befogadó épített környezet létrehozását. A 27 tagú EU országai által nemzeti helyreállítási és rugalmassági terveik keretében végrehajtott, építőiparral kapcsolatos nemzeti reformok és állami beruházási programok értékelésére és nyomon követésére szolgál. Ez a projekt hozzájárul a következő fenntartható fejlődési célok megvalósításához: 1. (megfizethető lakhatás), 3. (minőségi épített környezet), 5. (kétségfejllesztés), 7. (kapcsolat a Bizottság épületkorszerűsítési programjával és más kezdeményezésekkel), 8. és 9. (versenyképesség, innováció, termelékenység és fenntarthatóság), 11. és 15. (épített környezet), 13. (energiahatékonyság) és 16. (intézményi reformok).

⁴⁶ <https://profile.clustercollaboration.eu>

A 13. fenntartható fejlődési célról szóló részben alább ismertetett **European Climate Neutral Industry Competitiveness Scoreboard (Európai klímasemleges ipari versenyképességi eredménytábla, CIndECS)** szintén hozzájárul a 7. fenntartható fejlődési célhoz (megfizethető és tiszta energia) a tiszta energiamegoldások értékelésével, valamint a 9. fenntartható fejlődési célhoz (ipar, innováció és infrastruktúra) azáltal, hogy az infrastruktúra rezilienciájának javítására, a különböző ipari ökoszisztémáknak szánt, feltörekvő klímasemleges megoldások felmérésére, valamint a kialakulóban lévő és innovatív megoldásokra összpontosít.

8. fenntartható fejlődési cél (tisztes munka és fenntartható gazdasági növekedés)

A releváns fellépések közé tartoznak az **Enterprise Europe Network** szolgáltatásai, amelyek a fenntartható növekedés megvalósításában segítik a kkv-kat, a **klaszterek** támogatását célzó különféle fellépések, és az **Európai Szociális Gazdasági Küldetések** (e küldetések egyik fókuszterületét a munkanélküliség elleni helyi vagy regionális intézkedések jelentették).

9. fenntartható fejlődési cél (ellenállóképes infrastruktúra kiépítése, az inkluzív és fenntartható iparosítás támogatása és az innováció ösztönzése)

Az **Enterprise Europe Network** támogatta a kkv-kat a körforgásos üzleti modellekre való átállásban és a környezetbarátabb, energiahatékony technológiák használatában. A hálózat jó előrehaladást ért el 2022-től – az új hálózatra való felkészülés gyanánt – a teljes körű fenntarthatósági szolgáltatások bevezetése terén⁴⁷.

A 9. fenntartható fejlődési cél elérését a klaszterekre irányuló különféle intézkedések is támogatták. Például az **európai klaszterkiválósági program** keretében megvalósuló **EVOLUTE** projekt hat európai klaszter készségeinek fejlesztésével és know-how-jának elmélyítésével segíti az autóiparban és földmunkagép-gépgyártásban működő klasztereket teljesítményük növelésében. Ez a projekt a ClusterXChange-program megvalósítását is támogatja a klaszterek, kkv-k és nagy szervezetek közötti nemzetközi, ágazati és ágazatközi együttműködés elősegítése érdekében. Segít továbbá a vállalatoknak és az alkalmazottaknak felkészülni a jövő kihívásaira, és **előmozdítani az innovációt világszínvonalú termékek és szolgáltatások** létrehozása érdekében.

A **gazdaságélénkítés érdekében az előrehaladott technológiák kkv-k általi bevezetését célzó stratégiai szövetségek** kialakításával foglalkozó projektek szintén arra összpontosítottak, hogy segítsék a kkv-kat a technológiai innováció megvalósításában. Az e felhívás keretében támogatott **ReStartSMEs projekt** segítette a feldolgozóipari kkv-kat az értékláncokhoz és a Covid19-járvány miatt megváltozott kereslethez való alkalmazkodásban.

12. fenntartható fejlődési cél (fenntartható fogyasztási és termelési minták)

A kkv-k versenyképességének és innovációjának az életmódágazatban való fokozását célzó **WORTH-projekt** hozzájárul a 12. fenntartható fejlesztési cél eléréséhez. A kkv-partnerségekre irányuló második pályázati felhívás a zöld és digitális átállásra

⁴⁷ Ez vezetett az EEN fenntarthatósági tanácsadóinak létrehozásához 2022-től kezdődően. A 2022-es indulás óta az EEN által kkv ügyfelek esetében elvégzett értékelés (amely a kiindulópont annak meghatározásához, hogy az egyes kkv-knak mely szolgáltatásokra van szüksége) a környezeti, társadalmi és gazdasági szempontok teljes skáláját lefedi. A fenntarthatóság az EEN minden szolgáltatásában érvényesül, beleértve az innovációt és a forráshoz jutást. Ezek az új EEN-szolgáltatások különböző területeket fednek le, úgymint a hulladék- és vízgazdálkodás, a tiszta energia használata, az emberi jogok megfigyelése és a kapcsolódó jelentéstétel, a munkavállalók jogai, valamint a biztonság és az egészségvédelem.

összpontosított, többek között a következőkre: körforgásos gazdaság, az energia és az erőforrások hatékony felhasználása, a fenntarthatóbb termelésre és fogyasztásra való átállás; szociális innováció és társadalmi befogadás; valamint a szénlábnyom csökkentése. Például a Framiore kapszulakoncepció célja növelni a női ruházat értékét annak élettartama alatt azáltal, hogy kiváló minőségű ruhadarabokat kínál, amelyek nem avulnak el, a ruhadarabok személyre szabásához és adaptálásához szükséges funkciókkal, valamint javítási és csereprogramokkal együtt⁴⁸.

A **turisztikai ágazatban jelenleg zajló projektek** némelyike, például a **TourINN-act-projekt**⁴⁹ a fenntarthatóságot és az éghajlat-politikai célok elérését is támogatja.

A **klaszterek nemzetköziesítésére irányuló projektek** különböző ágazatok fenntartható fogyasztási és termelési mintáira is kiterjednek, beleértve az energia- és vízfogyasztást, a víztakarékos megoldásokat, valamint a megújuló energiát és az intelligens hálózatokat.

13. fenntartható fejlődési cél (fellépés az éghajlatváltozás ellen)

Az egyik releváns intézkedés a **European Climate Neutral Industry Competitiveness Scoreboardnak (Európai klímasemleges ipari versenyképességi eredménytábla, CIndECS)** kidolgozása annak értékében, hogy értékeljék az EU versenyhelyzetét 28 klímasemleges megoldás tekintetében. Az eredménytábla meghatározza minden megoldás erősségeit és gyengeségeit 10 specifikus kritérium alapján. Az eredmények mind nemzeti, mind uniós szinten támogatást nyújtanak a politikai döntéshozóknak a célzottabb támogatási intézkedések kidolgozásához. Az e fellépésre szánt teljes uniós támogatást (**430 000 EUR**) teljes egészében az éghajlat-politikai célokra fordítják. A projekt eredményei már hozzájárultak a következő szakpolitikai dokumentumok elkészítéséhez, és azokban hivatkoznak rájuk:

- Net Zero Industry Act (A klímasemleges iparra vonatkozó intézkedéscsomag, COM(2023) 161, SWD(2023) 68), *A beruházási igények felmérése és finanszírozási lehetőségek az EU klímasemleges technológiai gyártási kapacitásának megerősítéséhez*, 55., 74., 76., 103. o.
- Net Zero Industry Act (A klímasemleges iparra vonatkozó intézkedéscsomag, COM(2023) 161, SWD(2023) 68, 10. o.).
- A tisztaenergia-technológiák versenyképességére vonatkozó előrehaladási jelentés 2021. és 2022. évi kiadása (COM(2021) 952 final), az alátámasztó dokumentumok és COM(2022) 643 final.
- A **CIndECS** a Clean Energy Technology Observatory (Tisztaenergia-technológiai Megfigyelőközpont) számos jelentésének az alapjául is szolgált (https://setis.ec.europa.eu/publications/clean-energy-technology-observatory-ceto/ceto-reports-2022_en). A végleges jelentés 2023 szeptemberében esedékes.

Az EEN-hálózat, a WORTH-projekt és az „Initiatives for a Built Environment” kezdeményezések szintén hozzájárulnak a 13. fenntartható fejlesztési cél eléréséhez (lásd még fentebb az éghajlatváltozással szembeni fellépésről szóló fejezetet).

⁴⁸ https://worth-partnership.ec.europa.eu/projects/framiore-capsule-collection_en

⁴⁹ <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/projects-details/31059643/101038173/COSME>

A fenntartható fejlődési célok szociális dimenziója

A COSME keretében megvalósuló némely fellépésnek és projektnek **szociális dimenziója** is van (szociális gazdaságra vonatkozó intézkedések, valamint a női vállalkozókat és vállalkozók meghatározott csoportjait célzó intézkedések). A COSME keretében megvalósuló más projektek és fellépések (például néhány turisztikai projekt és a fent említett WORTH-projekt) esetében a szociális dimenzió a tágabb fenntarthatósági és versenyképességi célkitűzéseikbe ágyazódik bele. A **WORTH-projekt** kkv-partnerségek létrehozására irányuló első pályázati felhívását az „Új európai Bauhaus” elnevezésű projekthez igazították. Hozzájárult a fenntartható fejlesztési célok eléréséhez azáltal, hogy fokozta a tudatosságot és/vagy a szebb, fenntarthatóbb és befogadóbb lakókörnyezethez hozzájáruló megoldások kidolgozását. Számos klaszterprojekt társadalmi célokra összpontosít, többek között a **klaszterkiválósági program keretében megvalósított EXCELIVING projekt, amely az intelligens, egészséges, idősbarát és fenntartható lakókörnyezet kialakítására összpontosít**. A projekt segíti az e területeken tevékenykedő klasztereket stratégiájuk felülvizsgálatában és új szolgáltatások kidolgozásában, valamint tanulmányokat, látogatásokat, webináriumokat és partnerkereső tevékenységeket valósít meg ezekre a területekre összpontosítva.

3. Hozzájárulás a digitalizációs célokhoz

Számos fellépés támogatja a digitalizációt más célokkal együttesen. Ide tartoznak a klaszterekkel kapcsolatos fellépések, valamint a digitalizációra, az innovációra és az új technológiákra való felhívás a turizmusban a nemzetközi együttműködés és kapacitásépítés révén.

Ezekben a felhívásokon belül volt néhány konkrétan a digitalizációnak szentelt egyedi projekt. Például az **EU DigiTOUR** elnevezésű **turisztikai projekt** támogatja a digitális átállás terén lemaradásban lévő európai turisztikai kkv-kat, és fokozza az együttműködést a turisztikai ökoszisztémában, hogy új, innovatív és intelligens turisztikai megoldásokat, termékeket, szolgáltatásokat, készségeket és új üzleti modelleket fejlesszenek ki **mesterséges intelligencia, a tárgyak internete, a virtuális valóság, a kiterjesztett valóság és a big data** segítségével. Ennek a projektnek a maximális támogatási összege 999 963 EUR. A projektben öt országból (Horvátország, Németország, Olaszország, Szerbia és Szlovénia) kilenc partnerszervezet vesz részt.

Másik példa az **EURO_EMOTUR** turisztikai projekt. Ez a projekt kiemelt hangsúlyt fektet a neuromarketing technikákra, amelyek célja a kkv-k digitális hírnevének javítása, teljesítményük növelése és kulcsfontosságú teljesítménymutatóik javítása mind rövid, mind hosszú távon. A folyamatban lévő projektnek, amelynek maximális uniós támogatási összege 563 236 EUR, hat partnere van öt országban (Belgium, Egyesült Királyság, Finnország, Olaszország, Spanyolország).

A **Public Buyers Network** (közbeszerzői hálózat) elnevezésű kezdeményezés (szolgáltatások nyújtására irányuló szerződés) keretében a 10 jelentős közbeszerzői csoport egyike a **digitális platform segítségével foglalkozik** a mesterséges intelligenciával. Ez a platform segíti a közbeszerzőket az e területre vonatkozó konkrét beszerzési igényekkel kapcsolatos közös információszerzési rendszer kiépítésében, és közös igénynyilatkozatok kidolgozásában.

Az EPIX klaszterkiválósági projekt célja az intelligens városokkal foglalkozó klaszterek kiválóságának növelése. Egy másik klaszterkiválósági projekt, a MEDIC NEST egy európai metaklaszter létrehozásán dolgozik a precíziós orvoslás területén. A projekt magában foglal egy klaszterek közötti párbeszédre szolgáló (ClustersExchange) programot, amely ösztönzi a kölcsönös inspirációt és a digitális technológiákkal kapcsolatos tapasztalatszerét. Vannak olyan klaszterprojektek is, amelyek a digitalizációra összpontosítanak olyan ágazatokban, mint az agrár-élelmiszeripar (AgriFoodX5.0 projekt), a divat (CLOTH projekt), valamint az autópár és a mezőgazdasági gépgyártás (EVOLUTE projekt)⁵⁰.

4. Hozzájárulás a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítésével kapcsolatos célokhoz

Noha a COSME jogalapjában nem szerepel a nemi esélyegyenlőségre vonatkozó konkrét célkitűzés vagy célérték, ezt a dimenziót minden fellépésnél figyelembe veszik.

A növekedésösztönző tőkefinanszírozási eszköz és a hitelgarancia-eszköz esetében az Európai Beruházási Alap félévente végzett elemzései nyomon követik a nemi dimenziót. A legutóbbi, 2020-as elemzés azt mutatja, hogy 2019-től:

- a COSME EFG-n keresztül tőketámogatásban részesülő kkv-k esetében 10-ből csaknem 2-ben van legalább egy nő vezető pozícióban,
- a COSME LGF-en keresztül adósságfinanszírozási támogatásban részesülő kkv-k esetében 10-ből majdnem 4-ben van női vezérigazgató vagy ügyvezető igazgató.

Volt egy, a COSME keretében megvalósuló fellépés, amely teljes egészében a fiatal és idősebb nők digitális kompetenciáinak és vállalkozói készségének fejlesztésére irányult (ESTEAM). További információk a 2.4. pontban találhatóak.

Az EEN koordinátorainak 57 %-a nő, 43 %-a férfi, ezenfelül egy külön a célból létrehozott csoportja is van, hogy a női vállalkozókat támogassa, és kifejezetten az ő szükségleteikre szabott partnerségi és tanácsadási szolgáltatásokat nyújtson.

A COSME-program olyan ágazatokban is lehetőségeket kínált a vállalkozások számára, mint a divat és a szociális gazdaság, amelyekről köztudott, hogy nagy arányban vonzanak női vállalkozókat.

⁵⁰A projektekkel kapcsolatos további információk a következő címen érhetők el: <https://clustercollaboration.eu/>